

*80*lecie
SAMORZĄDU LEKARSKIEGO
NA ŚLĄSKU
— 1935-2015 —

ProMedico

PISMO ŚLĄSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ W KATOWICACH

grudzień 2015/styczeń 2016 nr 227

ISSN 1232-8693

Dobrych Świąt...

▶ **Wawrzyn Lekarski**
str. 8

▶ **Nowi specjaliści sesji wiosennej**
str. 9-12

▶ **Dehumanizacja medycyny**
str. 15-16

HOTEL PRO MEDICO

Warszawa
ul. Sobieskiego 102 a
pokoje dwu- i trzyosobowe

dla gości hotelowych
niezwiązanych
z samorządem lekarskim
120 zł za dobę

dla lekarzy ŚIL niezależających
z opłacaniem składek
zniżka 60 zł za dobę

dla lekarzy z innych izb i osób
związanych z samorządem lekarskim
zniżka 40 zł za dobę

możliwość wystawienia faktury
dla podmiotu
wykonującego
działalność leczniczą

Rezerwacje i opłaty w Śląskiej
Izbie Lekarskiej w Katowicach
przy ul. Grażyńskiego 49a
tel. 32 60 44 200; 32 60 44 254
fax. 32 60 44 257
poniedziałki, środy 8.15-17.00
wtorki, czwartki, piątki 8.15-16.15
Konto: 43 1020 2313 0000 3102 0020 0246

UWAGA:

Istnieje możliwość skorzystania
z noclegu
(w miarę wolnych miejsc)
z pominięciem
wcześniejszej rezerwacji.
tel. 22 851 45 79 (recepcja Hotelu)

Uprzejmie informujemy,
że recepcja Hotelu
jest czynna w godzinach
od 6.00 do 22.00.

Po godzinie 22.00
klucze można odebrać
w siedzibie Naczelnej Izby Lekarskiej
przy ul. Sobieskiego 110
za okazaniem
dowodu wpłaty.

*Życzymy spokojnych, zdrowych, szczęśliwych
Świąt Bożego Narodzenia,
aby ten spokój i szczęście były w naszych domach i sercach,
także w nadchodzącym, 2016 roku.
Niech zrealizują się wszystkie Wasze plany i marzenia.*

Jacek Kozakiewicz
wraz
z Okręgową Radą Lekarską

Z mojego punktu **widzenia**

*„Jest w moim kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny,
przy wejściu pierwszej gwiazdki wieczornej na niebie,
ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny,
najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie.
Ten biały kruchy opłatek, pszenna kruszyna chleba,
a symbol wielkich rzeczy, symbol pokoju i chleba.
Na ziemię w noc wtuloną, Bóg schodzi jak przed wiekami.
Braćmi się znowu poczyńmy, przebaczymy krzywdy, gdy trzeba.
Podzielmy się opłatkiem, chlebem pokoju i nieba.”
Cyprian Kamil Norwid (1821-1883)*

W nowy rok wchodzimy z zakreślonym przez Ministra Zdrowia Konstantego Radziwiłła nowymi planami resortu. Minister mówi głośno to, o co upominamy się w izbach lekarskich od lat: „Znacząca poprawa opieki zdrowotnej w Polsce nie jest możliwa bez znaczącego wzrostu publicznych nakładów na ochronę zdrowia!”. Podkreśla też, jaką barierę pomiędzy pacjentami a placówkami ochrony zdrowia i personelem medycznym stanowi NFZ w obecnej formule i zapowiada jego likwidację. Po raz pierwszy w historii samorządu lekarskiego Ministrem Zdrowia został wieloletni prezes Naczelnej Rady Lekarskiej, pełniący funkcję także jej wiceprezesa i sekretarza, który nieraz „toczył boje” z resortem o poprawę polskiej ochrony zdrowia, dla dobra chorych i lekarzy. Mamy więc nadzieję na otwarty, merytoryczny dialog z przedstawicielami sa-

morządu lekarskiego, uważne wsłuchiwanie się w głos reprezentantów naszej grupy zawodowej. Liczymy też, że 25 postulatów, określających priorytetowe problemy, przedstawione Ministrowi przez NRL (4 grudnia br.) stanie się również priorytetem dla prac Ministerstwa, nawiązując do wielu wcześniejszych naszych uchwał, apeli i stanowisk.

16 grudnia br., w 34. rocznicę pacyfikacji KWK „Wujek”, wielkiej tragedii stanu wojennego, nastąpi uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej ufundowanej przez ŚIL (szczegóły na dalszych stronach). Możliwość upamiętnienia w ten sposób niezłomnej postawy wielu lekarzy, pielęgniarek i wszystkich niosących wtedy pomoc, z narażeniem własnego życia i bezpieczeństwa, jest także przypomnieniem, że nieraz w trudnej historii Polski nasze środowisko wykazało się hartem ducha, odwagą, postawą solidarną i zgodną z przysięgą Hippokratesa. Taka właśnie postawa stworzyła też podwaliny odbudowy zawodowej samorządności. To, że tablica, będąca świadectwem poświęcenia oraz dochowania wierności największym wartościom zawodowej misji, znajdzie miejsce przy Pomniku Poległych Górników Kopalni „Wujek”, poczytujemy za ogromny zaszczyt i docenienie roli środowisk medycznych w kształtowaniu życia społecznego.

W numerze:

Z mojego punktu widzenia	1
Od redakcji	2
Z działań samorządu	3-7
Wyróżnienia dla Lekarzy – Seniorów z Bytomia	3
Rozmowy z ŚOW NFZ	3
Wybrane z kalendarium	7
Wawrzyn Lekarski dla zespołu prof. Adama Maciejewskiego	8-9
Nowi specjaliści sesji wiosennej	9-12
Z teki rzecznika – o podsłuchach słów kilka	13
Prawo medyczne – zmiany w prawie	14
Konferencja „Dehumanizacja medycyny”	15-16
Kursy i konferencje	17-18
Kształcenie podyplomowe	19

II Andrzejski Stomatologiczne	20
Nasza Alma Mater	21-22
Pożegnanie stażystów u Bonifratrów	23
Z sukcesów członków samorządu lekarskiego ŚIL	22
Sympozja	25
Pro Medico postscriptum	26-28
Rozmowa z prof. Markiem Łosiem	26-28
Sport	29
25 lat Polskiego Stowarzyszenia Medycznego na Litwie	30
Pokazali w telewizorze. Felieton	31
Misje charytatywne	31-32
Kultura. Pro Memoria	32
Wspomnienia, nekrologi	33-34
Ogłoszenia, reklamy	35-36

Śląska Izba Lekarska

**Biuro czynne jest
w poniedziałki i środy
od 8.15 do 17.00,
a we wtorki,
czwartki i piątki
od 8.15 do 16.15.**

- ▶ **32 60 44 200** – główny numer, informacja o numerach wewnętrznych ŚIL
- ▶ **32 60 44 257** – FAX
- ▶ **32 60 44 210** – Dział Rejestru Lekarzy
- ▶ **32 60 44 220** – Dział Prywatnych Praktyk
- ▶ **32 60 44 225** – Ośrodek Kształcenia Lekarzy
- ▶ **32 60 44 230** – Składki
- ▶ **32 60 44 235** – Dział Księgowy
- ▶ **32 60 44 237** – Główna Księgowa
- ▶ **32 60 44 240** – Biuro Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Katowicach
- ▶ **32 60 44 251** – Dyrektor Biura ŚIL
- ▶ **32 60 44 253** – Sekretariat ŚIL
- ▶ **32 60 44 254** – rezerwacja miejsc w Hotelu „Pro Medico” w Warszawie
- ▶ **32 60 44 260** – Redakcja pisma „Pro Medico” oraz Dział Informacyjno-prasowy
biuletyn@izba-lekarska.org.pl
mediasil@izba-lekarska.org.pl
Rzecznik prasowy:
a.zadora@izba-lekarska.org.pl
- ▶ **32 60 44 262** – Ogłoszenia i reklamy w „Pro Medico”
- ▶ **32 60 44 265** – Zespół Radców Prawnych
- ▶ **32 60 44 270** – Sekretariat Komisji: Bioetycznej, Konkursowej i Etycznej
- ▶ **32 60 44 280** – Sekretariat Okręgowego Sądu Lekarskiego w Katowicach

Od redakcji

Szanowna Redakcjo,
Serdecznie dziękuję za przesłanie mi numerów Waszego „Pro Medico”.
Czytając poszczególne artykuły, czułem się jako ów sienkiewiczowski „latarnik”, do którego po przeszło 30-tu latach pracy na Pomorzu powiało wspomnieniami mojej Alma Mater... Gratuluję Wam zaangażowania, niesamowicie wysokiego poziomu merytorycznego i doboru tematów.
Odnalazłem tam „okruchy wspomnień”, takie jak widok mojego studenta, którego uczyłem anatomii (Krzysztof Gołba), (Pro Medico listopad 2015) czy też sprawozdanie z Waszego pobytu w Wilnie (moje rodzinne strony).
Życzę Wam takiego entuzjazmu na przyszłość, serdecznie pozdrawiam i raz jeszcze dziękuję.

**Zbigniew Biesiekierski,
absolwent ŚIAM, 1975**

W nowym, nadchodzącym 2016 r. życzymy całej Redakcji „Pro Medico” oraz jej współpracownikom takiego właśnie odbioru każdego numeru pisma, wszystkim naszym Autorom gorąco dziękujemy za dotychczasową współpracę, mając nadzieję, że nadal będą Państwo dzielić się swoimi refleksjami, relacjami, zdjęciami i pisać o tym, co jest ważne, ciekawe, warte odnotowania.

Czytelnikom życzymy tego, żeby w medialnym hałasie, wrzasku i zgiełku wielu słów i informacji, którymi jesteśmy codziennie „bombardowani”, łatwo było odnaleźć „Słowa prawdziwe”, takie, które znaczą to, co powinny, niosą wartości nieprzemijające i niezależne, dają otuchę i nadzieję, które budują, a nie niszczą. I oby jak najwięcej z nich było związanych z Państwa pracą.

**Redaktor naczelny „Pro Medico” dr Żywiśław Mendel
Zastępca redaktora naczelnego, Grażyna Ogrodowska**

GALERIA
ProMedico

Robert Campin – Boże Narodzenie.

► Wyjazdowe Prezydium ORL: wyróżnienia dla Lekarzy – Seniorów z Bytomia

Wyróżnieni bytomscy Lekarze – Seniorzy w towarzystwie prezydenta Bytomia oraz przedstawicieli władz samorządowych ŚIL.

7 października 2015 r. Prezydium ORL w Katowicach odbyło kolejne wyjazdowe posiedzenie, tym razem w Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu ROZBARK, gdzie przedstawiciele samorządu lekarskiego, wraz z prezesem ORL, dr. **Jackiem Kozakiewiczem**, po zakończeniu części roboczej, spotkali się z prezydentem Bytomia **Damianem Bartylą**, przy udziale przewodniczącego Bytomskiej Delegatury Terenowej ŚIL – dr. n. med. **Leszka Jagodzińskiego**, członka ORL.

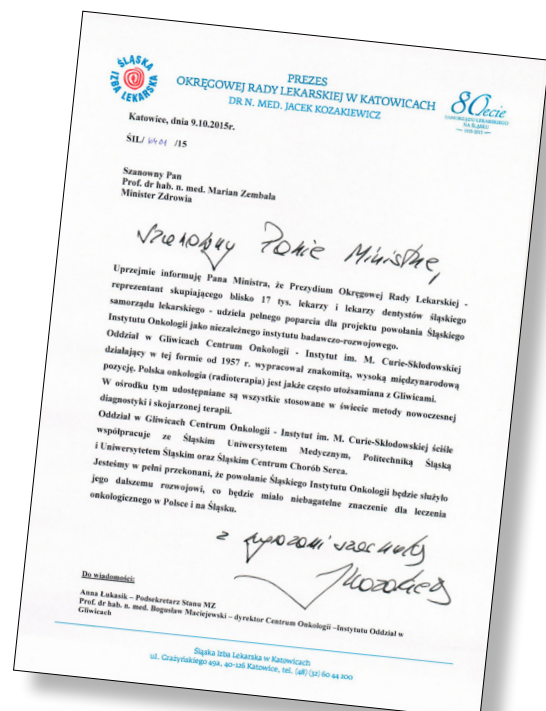
Podczas uroczystej części spotkania miało miejsce wręczenie okolicznościowych listów gratulacyjnych oraz drobnych upominków zasłużonym Lekarzom – Seniorom z Bytomia. Prezes Jacek Kozakiewicz w imieniu Śląskiej Izby Lekarskiej podziękował laureatom za wieloletnią pracę, zaangażowanie, profes-

jonalizm i pełne oddanie ważnemu celowi, jakim jest dobro pacjenta. Wśród wyróżnionych znaleźli się P.T.: **Barbara Balkowska-Nowak, Janina Bić-Szudak, Jadwiga Denk, Danuta Dukalska, Joanna Huras, Albina Jamróg-Cendrzak, Olimpia Lempart, Emilia Raczyńska-Groszko, Krystyna Stefańczak, Maria Żmudzińska** oraz **Eugeniusz Czubak, Adam Cekański, Andrzej Ficek, Waław Jeż, Zbigniew Lachendro, Jacek Lenarcik, Zygmunt Michel, Jacek Ornatoski, Zdzisław Szewc, Józef Trzcionka.** ●

O spotkaniu można również przeczytać na stronie Urzędu Miejskiego w Bytomiu: <http://www.bytom.pl/gratulacje-dla-emerytowanych-lekarzy>.

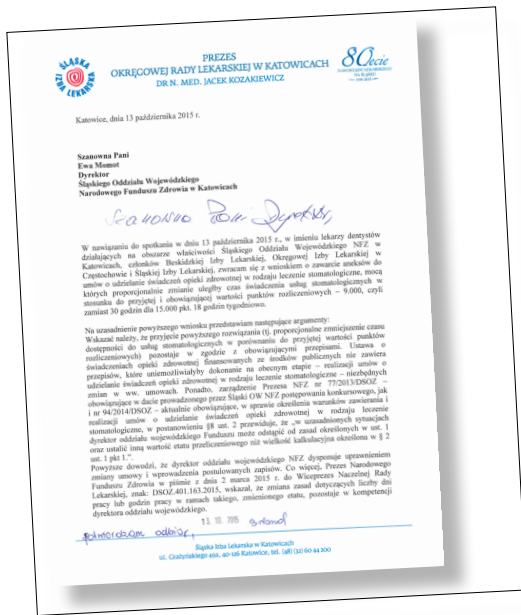
► Poparcie Prezydium ORL w Katowicach dla projektu powołania Śląskiego Instytutu Onkologii

W piśmie do Ministra Zdrowia z dnia 9 października br. – prezes Jacek Kozakiewicz w imieniu Prezydium ORL – wyraził przekonanie, że powołanie Śląskiego Instytutu Onkologii miałyby niebagatelne znaczenie dla leczenia onkologicznego w Polsce i na Śląsku. Oddział w Gliwicach – Centrum Onkologii – Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, wypracował już znakomitą, międzynarodową pozycję, a polska onkologia (radioterapia) jest także często utożsamiana z Gliwicami. Prezydium ORL udzieliło pełnego poparcia dla projektu powołania Śląskiego Instytutu Onkologii jako niezależnego projektu badawczego. ●

► Rozmowy z ŚÓW NFZ

Czas pracy lekarzy dentystów w ramach zawartych umów z ŚÓW NFZ.

13 października 2015 r., z inicjatywy Komisji Stomatologicznej i Prezesa ORL w Katowicach, w siedzibie Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Katowicach odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli – ze strony Oddziału – **Ewa Momot** – dyrektor Śląskiego OW NFZ, **Krystyna Semenowicz-Siuda** – zastępca dyrektora ds. medycznych Śląskiego OW NFZ, **Dorota Suchy** – zastępca dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych Śląskiego OW NFZ. W imieniu członków Śląskiej Izby Lekarskiej w spotkaniu uczestniczył dr **Jacek Kozakiewicz** – prezes ORL w Katowicach, **Beata Jarczevska-Głońska** – wiceprezes ORL Beskidzkiej Izby Lekarskiej, **Alina Stępnik-Mardzyńska** – sekretarz Komisji Stomatologicznej ORL w Katowicach, **Katarzyna Różycka** – radca prawny Śląskiej Izby Lekarskiej.

Spotkanie dotyczyło czasu pracy lekarzy dentystów w ramach zawartych z ŚÓW NFZ umów na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z uwzględnieniem postanowień właściwego zarządzenia prezesa NFZ. Prezes ORL w Katowicach, występując w imieniu lekarzy dentystów – członków Beskidzkiej Izby Lekarskiej, Okręgowej Izby Lekarskiej w Częstochowie i Śląskiej Izby Lekarskiej, działających na obszarze właściwości Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Katowicach, wręczył pan dyrektor ŚÓW NFZ **list pismo z wnioskiem o zawarcie aneksów do umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenia stomatologicznego, mocą których proporcjonalnie zmiana uległaby czas świadczenia usług stomatologicznych w stosunku do przyjętej i obowiązującej wartości punktów rozliczeniowych**. W piśmie przedstawiono szczegółowe uzasadnienie, na poparcie stanowiska lekarzy dentystów.

W trakcie spotkania uczestnicy raz jeszcze zaprezentowali swoje stanowisko oraz dodatkowe uzasadnienie proponowanych zmian, w tym możliwości rozwiązania opisanej sytuacji. Co więcej przedstawiciele ŚIL podali, jakie rozwiązania dotyczące czasu pracy lekarzy dentystów funkcjonują w innych oddziałach wojewódzkich NFZ. Na tej podstawie wskazać należy, że **jedynie w ŚÓW NFZ występuje dysproporcja w ilości przyznanych punktów rozliczeniowych w stosunku do czasu przyznanego na ich realizację**. Przedstawiciele ŚÓW NFZ podnieśli, że zmiany tego typu powinny być dokonywane na etapie prowadzonych konkursów, a nie w trakcie obowiązujących kontraktów.

Ustalono, że dyrekcja ŚÓW NFZ przeanalizuje raz jeszcze możliwość zmiany czasu pracy lekarzy dentystów w ramach zawartych umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

2 listopada 2015 r. w siedzibie Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Katowicach odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli – ze strony Oddziału – **Ewa Momot** – dyrektor Śląskiego OW NFZ, **Krystyna Semenowicz-Siuda** – zastępca dyrektora ds. medycznych, **Dorota Suchy** – zastępca dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych oraz **Krzysztof Lasko** – radca prawny ŚÓW NFZ. W imieniu członków ŚIL w spotkaniu uczestniczyli: **Jacek Kozakiewicz** – prezes ORL w Katowicach, **Rafał Kielkowski** – wiceprezes ORL oraz **Alina Stępnik-Mardzyńska** – sekretarz Komisji Stomatologicznej ORL.

Przedmiotem spotkania było ponownie omówienie kwestii czasu pracy lekarzy dentystów w stosunku do ilości przyznanych punktów rozliczeniowych, z uwzględnieniem dodatkowej korespondencji skierowanej przez Prezesa ORL w Katowicach z dnia 16 października 2015 r. Pomimo tego, **strony nie doszły do dającego porozumienia** i ustaliły, że dyrektor ŚÓW NFZ zwróci się na piśmie do Prezesa NFZ o uzyskanie jednoznacznej interpretacji dotyczącej możliwości zmniejszenia czasu pracy proporcjonalnie do ilości punktów rozliczeniowych. W piśmie zostaną wykorzystane argumenty przedstawione przez obie zainteresowane strony oraz materiał zgromadzony w tej sprawie (opinie prawne, ogłoszenia o wszczęciu postępowania konkursowego z innych oddziałów wojewódzkich NFZ oraz korespondencja z prezesem NFZ). ●

Oprac. Alina Mardzyńska,
sekretarz Komisji Stomatologicznej ORL w Katowicach

► Poparcie Rady Śląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej dla stanowiska ORL i ORA w sprawie tajemnicy lekarskiej

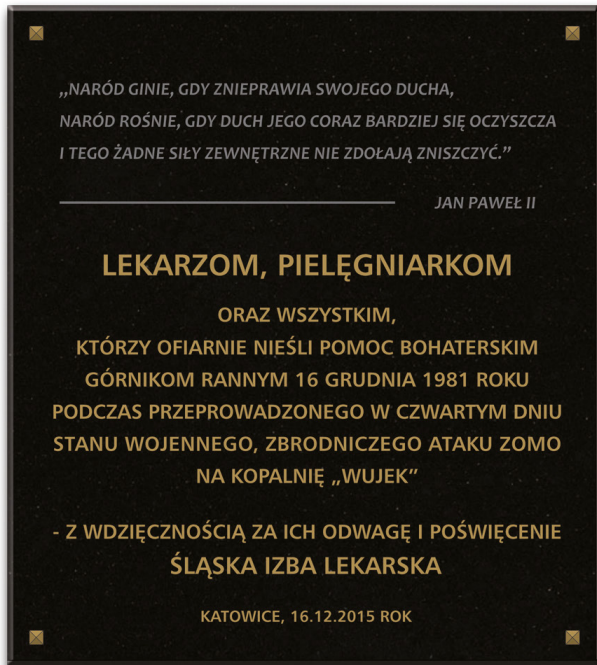
Stanowisko nr 4 Rady Śląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z dnia 16 października 2015 r. wyraża kolejne poparcie stanowiska Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach oraz Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Stanowisko Prezydium ORL w Katowicach i ORA w Katowicach z dn. 21 VII 2015 r. poparła również Rada Izby Notarialnej w Katowicach oraz Rada Śląskiej Izby Aptekarskiej). ●

► Posiedzenie Okręgowej Rady Lekarskiej

18 listopada br., kierując się potrzebą podejmowania działań, mających na celu zachowanie pamięci o zasłużonych polskich lekarzach, spoczywających poza granicami Polski, Rada postanowiła, w porozumieniu ze stowarzyszeniem „Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą” objąć opieką pielęgnacyjną i poddać renowacji jeden z grobów zasłużonych lekarzy polskich na Cmentarzu na Rossie w Wilnie.

Przedstawiono również stan przygotowań do uroczystego odsłonięcia tablicy ufundowanej przez Śląską Izbę Lekarską, poświęconej niezłomnej postawie lekarzy, pielęgniarek i wszystkich niosących pomoc w niezwykle trudnych warunkach, z narażeniem własnego życia podczas pacyfikacji Kopalni „Wujek”. W porozumieniu ze Śląskim Centrum Wolności i Solidarności, przy akceptacji wielu organizacji społecznych, samorządowych, związkowych i kościelnych, Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach decyzją z dnia 24 czerwca 2015 roku ufundowała

okolicznościową tablicę, nawiązującą w swej treści do podobnej, znajdującej się w Centralnym Szpitalu Klinicznym w Katowicach-Ligocie, gdzie także trafiali ranni i poszkodowani. **16 grudnia br. przy Pomniku Poległych Górników Kopalni „Wujek” nastąpi uroczyste odsłonięcie tablicy.** ●

Robert Ciupa, historyk i dyrektor Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności:

Bohaterowie, którzy dochowali przysięgi Hippokratesa

Co roku, 16 grudnia, obchodząc kolejne rocznice pacyfikacji kopalni „Wujek”, wspominamy przede wszystkim dziewięciu górników, którzy oddali życie za naszą wolność. Pamiętamy również o tych dwudziestu trzech postrzelonych górnikach oraz o kilkudziesięciu strajkujących, którzy ucierpieli zaatakowani przez zomowców. **Pamięć należy się nie tylko ofiarom komunistycznego reżimu, ale również tym, którzy nieśli pomoc rannym i poszkodowanym górnikom. Kto wie, ile mogłoby być jeszcze ofiar, gdyby nie praca lekarzy, pielęgniarek, ratowników... W ogóle całego personelu medycznego.** Należy również przypominać o tym, że funkcjonariusze z sił milicyjno-wojskowych, które pacyfikowały strajk na kopalni „Wujek”, brutalnie traktowali również tych, którzy chcieli nieść pomoc rannym górnikom. Nie dopuszczano ich pod kopalnię, zdarzało się, że byli bici, a po 16 grudnia szykanowani. To również byli bohaterowie, którzy dochowali przysięgi Hippokratesa.

Śląskie Centrum Wolności i Solidarności nie powstałoby bez zaangażowania Społecznego Komitetu Pamięci Górników KWK „Wujek”. Dlatego jednym z naszych podstawowych zadań jest opieka nad Pomnikiem – Krzyżem oraz podtrzymywanie pamięci o Dziewięciu Górnikach. Jakiś czas temu przygotowaliśmy wystawę poświęconą górnikom zastrzelonym w grudniu 1981 roku, która odwiedziła wiele miejsc na mapie Polski. Pokazaliśmy na tej ekspozycji, że Dziewięciu z „Wujka” to nie tylko imiona i nazwiska. To byli przecież ojcowie, mężowie i synowie, którzy mieli żony, dzieci i rodziców, którzy byli tak naprawdę normalnymi ludźmi. Jednak w momencie, w którym trzeba było zaprotestować przeciwko stanowi wojennemu, zrobili to i za swoją decyzję zapłacili najwyższą cenę... Zapłacili własnym życiem.

Apel

Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach z dnia 14 października 2015 r. do Ministra Zdrowia

w sprawie zwiększenia środków finansowych na stomatologię i podjęcia innych działań

Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach, w nawiązaniu do wielu wcześniejszych podejmowanych przez samorząd lekarski apeli i stanowisk dotyczących niedofinansowania polskiej ochrony zdrowia, wyraża zaniepokojenie poziomem finansowania świadczeń z zakresu stomatologii, szczególnie w kontekście wzrostu negatywnych wskaźników epidemiologicznych. Powyższy stan potwierdził ostatni raport Najwyższej Izby Kontroli, wskazujący na pogarszający się stan uzębienia Polaków. Z niepokojem przyjmujemy doniesienia o epidemii próchnicy u dzieci oraz wzrostem bezzębia u osób dorosłych.

W ocenie Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach nie do zaakceptowania jest trwający od wielu lat spadek nakładów na leczenie stomatologiczne. Z ubolewaniem należy stwierdzić, że budżet świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego w ramach ubezpieczenia zdrowotnego maleje z roku na rok. Dla przykładu – w planie finansowym na rok 2008 procentowy udział projektowano na poziomie 4,2%, natomiast w planowanym budżecie Narodowego Funduszu Zdrowia na rok 2016 poziom finansowania świadczeń stomatologicznych ma osiągnąć zaledwie 2,5%.

W opinii Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach konieczne jest również zwiększenie nacisku na edukację i profilaktykę w zakresie stomatologii wraz ze wzrostem ich finansowania oraz zmiana dotychczasowej polityki kształcenia przed- i podyplomowego lekarzy dentystów, w tym zwiększenie nakładów finansowych na ten cel. Wzrost finansowania na stomatologię powinien odbywać się równoległe ze wzrostem nakładów na całą służbę zdrowia, a nie być wynikiem przesunięć w budżecie płatnika.

Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach zwraca również uwagę na inne problemy mające bezpośredni związek ze stomatologią i wymagające szybkiej zmiany regulacji prawnych. Wśród nich jest przywrócenie możliwości kształcenia w zawodzie „asystentka stomatologiczna” oraz wejście w życie zmian ograniczających dotychczasowe wymagania i upraszczających aktualne procedury odnoszące się do jednostek ochrony zdrowia stosujących promieniowanie jonizujące w stomatologii, o których mowa w projekcie z dnia 7 kwietnia 2015 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej.

W opinii Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach tylko podjęcie konkretnych działań poprzedzonych głęboką analizą i rzeczową publiczną debatą w przedmiotowej sprawie umożliwi skuteczne leczenie i skuteczną profilaktykę, które wpłyną na poprawę stanu uzębienia pacjentów.

Sekretarz
Okręgowej Rady Lekarskiej
Krystian Frey

Prezes
Okręgowej Rady Lekarskiej
Jacek Kozakiewicz

NASZE SKŁADKI

Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy!

Wszystkim, którzy dokonują wpłat składek w obowiązującej od 1 stycznia 2015 roku wysokości oraz tym, którzy uregulowali zaległości w ich opłaceniu dziękujemy.

Przykro i niezręcznie jest upominać się o opłacanie składki, który to obowiązek ten wynika z przepisów prawa i Kodeksu Etyki Lekarskiej. Opłacanie składki zgodnie z obowiązującymi zasadami umożliwia realizowanie zadań ustawowych, a także pozwala na finansowanie wielu działań na rzecz członków naszego samorządu oraz ich rodzin.

Aby ułatwić spłatę zaległości składkowych już 18 kwietnia 2012 roku wprowadziliśmy obowiązującą przez określony czas abolicję odsetkową.

Mimo tego wielu członków naszej społeczności nie skorzystało z propozycji, nadal uchyla się od opłacania składek i posiada z tego tytułu niemałe zaległości. W związku z tym zarówno Okręgowa Komisja Rewizyjna jak i Okręgowa Rada Lekarska zaleciła Prezydium ORL podjęcie wszelkich możli-

wych działań dla wyegzekwowania zaległości w opłaceniu składek.

Prezydium ORL uznało, że 31 marca 2016 roku jest ostatecznym terminem uregulowania zaległości. Po tym terminie będziemy zobligowani wszczęć przewidziane prawem **postępowanie egzekucyjne w trybie administracyjnym**. Spowoduje ono dodatkowe obciążenie Koleżanek i Kolegów kosztami, narazi ich na niedogodności i nieprzyjemności, a tego za wszelką cenę chcemy uniknąć.

Przypominamy, że wpłaty Koleżanki i Koledzy mogą dokonywać na swoje indywidualne konto w Banku Śląskim lub w kasie Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach.

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości prosimy o telefon 32/60 44 231 lub 232.

W imieniu Prezydium ORL

Jerzy Rdes

Skarbnik Okręgowej Rady Lekarskiej

SERWIS PRAWO I ZDROWIE

Koleżanki i Koledzy!

Przypominamy o możliwości korzystania przez lekarzy i lekarzy dentyistów, członków Śląskiej Izby Lekarskiej, z bezpłatnego dostępu do Serwisu Prawo i Zdrowie.

Szczegółowe informacje na temat Serwisu oraz zasad korzystania wraz z formularzem zgłoszeniowym dostępne są pod adresem:

http://www.izba-lekarska.org.pl/858-serwis_prawo_i_zdrowie

KOMUNIKAT DZIAŁU REJESTRU

Przypominamy i zachęcamy do sprawdzania swoich danych osobowych w okręgowym rejestrze lekarzy.

Baza rejestru aktualizowana na bieżąco, pozwoli na szybki kontakt i przesłanie informacji dotyczących m.in. zmian w przepisach, organizowanych kursach, szkoleniach, konferencjach, imprezach sportowych i kulturalnych, uroczystych spotkaniach z nowymi specjalistami i ich kierownikami, co wiąże się z możliwością przyznania nagrody z tytułu uzyskania tytułu specjalisty.

Prosimy zawiadomić Dział Rejestru (telefon kontaktowy 32 6044210) o:

- zmianie w adresie zamieszkania
- zmianie nazwiska
- uzyskaniu specjalizacji, stopnia lub tytułu naukowego
- zmianie miejsca zatrudnienia
- zmianie w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą
- utracie dokumentu uprawniającego do wykonywania zawodu
- uzyskaniu lub utracie obywatelstwa polskiego
- zakończeniu zatrudnienia i przejściu na rentę lub emeryturę
- przeniesieniu się na obszar działania innej Izby
- przyznanych odznaczeniach, tytułach honorowych etc.

Lekarz, który:

- przerwał wykonywanie zawodu na okres dłuższy niż pięć lat
 - uprzednio zaprzestał wykonywania zawodu na czas nieokreślony
- obowiązany jest powiadomić o zamiarze podjęcia wykonywania zawodu właściwą terytorialnie okręgową izbę lekarską.

Szanownym
Koleżankom i Kolegom
z okazji zbliżających się
Świąt Bożego Narodzenia
i nadchodzącego
Nowego Roku Pańskiego
składam serdeczne życzenia
zdrowia, dobrego samopoczucia,
radości życia
i wielu pięknych,
jasnych dni
z błogosławieństwem
Bożej Dziecinicy

dr Irena Utrata
przewodnicząca
Komisji ds. Emerytów i Rencistów
ORL w Katowicach

Wybrane z kalendarium

► V edycja Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw

12-14 października 2015 r.

Kongres to miejsce dialogu dla przedsiębiorców, przedstawicieli samorządu terytorialnego, świata nauki, środowisk gospodarczych oraz polityki. Podczas jednej z sesji prezes ORL **Jacek Kozakiewicz** przedstawił prezentację „*Jak pomóc polskiej ochronie zdrowia*”, w której, na podstawie bardzo szczegółowych danych finansowych, ekonomicznych i demograficznych podkreślał m.in., że realne publiczne wydatki na świadczenia zdrowotne malały w ostatnich latach, a rolą państwa, zapisaną m.in. w art. 68 Konstytucji, jest zapewnienie źródeł finansowania systemu ochrony zdrowia. Wskazał również, że działalność lecznicza oparta wyłącznie na prymacie pieniądza nie zdaje egzaminu, a chaotyczna komercjalizacja, brak czytelnych reguł w przenikaniu się ze światem biznesu coraz bardziej oddzielają lekarza od chorego. Nawiązał tym samym do tegorocznej konferencji „Dehumanizacja medycyny”. ●

► Konferencja „Polaków zdrowia portret własny 2015”

W Śląskim Urzędzie Wojewódzkim 16 października 2015 r. odbyła się cykliczna konferencja pt. „**Polaków zdrowia portret własny 2015**”. W konferencji wziął udział m.in. prof. **Marian Zembala** – minister zdrowia, **Tadeusz Jędrzejczyk** – prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, **Piotr Litwa** – wojewoda śląski, **Wojciech Saługa** – marszałek Województwa Śląskiego oraz prezes ORL w Katowicach, **dr Jacek Kozakiewicz**. Konferencja była poświęcona zdrowiu mieszkańców województwa śląskiego, a pojawiło się na niej wielu lekarzy, dyrektorów szpitali oraz specjalistów ochrony zdrowia. Głos zabrali m.in. prof. **Bogdan Koczy**, dyrektor Centrum Urazowego w Piekarach Śląskich, prof. **Bogusław Maciejewski**, dyrektor Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach, prof. **Wanda Romaniuk**, konsultant krajowy w dziedzinie okulistyki, **dr Michał Jarzab**, specjalista w dziedzinie onkologii klinicznej z Centrum Onkologii – Oddział w Gliwicach, **dr Jarosław Derejczyk**, konsultant wojewódzki w dziedzinie geriatry. Tematami przewodnimi konferencji były m.in. problematyka kolejek pacjentów oczekujących na endoprotezoplastykę stawu biodrowego i kolanowego oraz dostępność zabiegów okulistycznych dla pacjentów w województwie śląskim, postępy w leczeniu raka piersi i rola Breast Unit, znaczenie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, współczesne wyzwania rehabilitacji, wyzwania śląskiej geriatry, rehabilitacja kardiologiczna, poprawa opieki zdrowotnej nad dzieckiem. Podczas konferencji został poruszony także temat wynegocjowania w Brukseli przez ministra zdrowia, prof. M. Zembalę, 12 mld zł dotacji z Unii Europejskiej. Podkreślono, iż placówki z województwa śląskiego mają wielką szansę, aby skorzystać z tych funduszy. Pieniądze mają zostać przeznaczone na rozbudowę infrastruktury medycznej, profilaktykę zdrowotną oraz szkolenie kadry medycznej. ●

► „Powitanie Jesieni 2015”

To kolejna edycja cyklicznego spotkania szkoleniowo-integracyjnego w Szczyrku, zorganizowanego przez Komisję ds. Młodych Lekarzy. Spotkanie odbyło się 17-18 października 2015 r. ●

► V Konferencja i Śląskie Targi Medyczne w Zabrze

Zorganizowane zostały 17 października przez Związek Pracodawców Ochrony Zdrowia Województwa Śląskiego PZ. Do udziału w panelu dyskusyjnym zaproszono grono ekspertów, wśród nich prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza**.

W swoim wystąpieniu prezes przedstawił grafiki, które czarno na białym pokazały, jak wyglądają publiczne nakłady na ochronę zdrowia w Polsce i jak dalece odbiegają od procenta PKB, jaki na ten sam cel przeznaczają inne kraje OECD, zwrócił również uwagę na problem niepokojącego zjawiska: dehumanizacji medycyny, jak i dane demograficzne, dotyczące przedstawicieli zawodów medycznych.

– *Średni wiek lekarza specjalisty i lekarza dentystry specjalisty to aż 54,5 roku, a pielęgniarki i położnej 48 lat. Kto będzie leczył i otaczał opieką seniorów w starzejącym się społeczeństwie, gdy nas zabraknie?* – ostrzegł dr Kozakiewicz.

Wśród gości tego dorocznego spotkania menadżerów lecznictwa znaleźli się m.in. **Krzysztof Lewandowski** – wiceprezydent Zabrze, doc. **Damian Czyżewski** – prorektor ds. klinicznych SUM oraz **Krzysztof Macha**, członek Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Szpitali Prywatnych.

Podsumowaniem konferencji mogłyby być słowa dr n. med. **Mariusza Wójtowicza**, prezesa ZPOZ WS:

– *Z jednej strony celem tej konferencji jest rozmowa o systemie opieki zdrowotnej, a z drugiej szkolenie lekarzy rodzinnych, szkolenie menadżerów, lekarzy zarządzających szpitalami. Chcemy pokazywać i promować dobre praktyki, uczyć się od innych, a jednocześnie dzielić się doświadczeniami. Trzeba pokazywać to, co robimy dobrze tutaj na Śląsku, w naszym kraju, bo wbrew pozorom, my także możemy pochwalić się wieloma rozwiązaniami, które wzbudzają zainteresowanie poza granicami Polski.* ●

► III Pielgrzymka Służby Zdrowia

W światową niedzielę misyjną, 18 października br. w Katedrze Chrystusa Króla w Katowicach odbyła się III Pielgrzymka Służby Zdrowia; Msza święta z udziałem przedstawicieli zawodów medycznych, w tym lekarzy, pielęgniarek i położnych. W nabożeństwie udział wzięli także lekarze, którzy w poniedziałek, 19 października wyruszyli z misją medyczną do Paragwaju. Śląska Izba Lekarska patronuje od lat misji, wspomagając ją finansowo. ●

► Muzeum Medycyny

23 listopada br. odbyło się spotkanie Klubu członkowskiego Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, którego gośćmi byli m.in. wiceprezydent Katowic **Waldemar Bojarun** i prezydent Chorzowa **Andrzej Kotala**. Prezes ORL w Katowicach przedstawił problemy w realizacji swojego projektu utworzenia w Katowicach Muzeum Historii Medycyny i Farmacji, apelując do wszystkich zebranych o udzielenie wsparcia. Takie poparcie zostało ze strony prezydentów miast zadeklarowane. Prezes RIG **Tadeusz Donocik** ponownie wyraził swoją aprobatę dla ww. inicjatywy, podkreślając wspólnie z prezesem **J. Kozakiewiczem**, iż utworzenie takiej placówki będzie możliwością przedstawienia regionu nie tylko jako miejsca znanego z przemysłu ciężkiego, ale przede wszystkim z osiągnięć nauki, kultury i bogatego dorobku medycyny na skalę ogólnopolską, a nawet europejską. ●

Uroczystość podwójnej rangi

Wawrzyn Lekarski dla zespołu chirurgów i anestezjologów pod kierownictwem prof. Adama Maciejewskiego oraz powitanie nowych specjalistów wśród lekarzy i lekarzy dentyistów.

fot.: Joanna Wójcik

Laureaci Wawrzynu Lekarskiego wraz z członkami ORL – od lewej: P.T.: Krystian Frey (sekretarz ORL), Mirosław Dobrut, Ryszard Szumniak, Cezary Szymczyk, Rafał Ulczok, Janusz Wierzgoń, Elżbieta Wojarska-Tręda, Krzysztof Oleś, Adam Maciejewski, Krzysztof Olejnik, Anna Kozakiewicz, Bogdan Drzyzga, Elżbieta Basek, Jacek Kozakiewicz (prezes ORL).

21 października 2015 r. w Domu Lekarza, siedzibie Śląskiej Izby Lekarskiej, odbyła się uroczystość wręczenia Wawrzynu Lekarskiego – najwyższego wyróżnienia Śląskiej Izby Lekarskiej – prof. dr. hab. n. med. **Adamowi Maciejewskiemu** wraz z zespołem chirurgów i anestezjologów. Była to pierwsza tej rangi nagroda przyznana grupowo. W drugiej części uro-

czystości miało miejsce wręczenie listów gratulacyjnych nowym specjalistom i kierownikom ich specjalizacji.

W imieniu śląskiego samorządu lekarskiego zaproszonych gości powitał prezes ORL w Katowicach, dr **Jacek Kozakiewicz**:

– Witam wszystkich dostojnych gości w siedzibie śląskiej rodziny lekarskiej, szczególnie laureatów Wawrzynu Lekarskiego z profesorem Adamem Maciejewskim na czele, a także kolejnych bohaterów dzisiejszej uroczystości – kierowników specjalizacji wraz ze specjalistami oraz ich rodzinami i najbliższymi, bez których wsparcia i pomocy nie byłoby tych dzisiejszych sukcesów. Do wzięcia udziału w uroczystości zostali zaproszeni przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, Urzędu Miasta Gliwice, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, konsultanci wojewódzcy w różnych dziedzinach medycznych, przedstawiciele towarzystw naukowych, Oddziału Śląskiego Stowarzyszenia Medyków Opieki Zdrowotnej STOMOZ, samorządów zawodowych oraz reprezentanci Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach.

W imieniu **Aleksandry Skowronek**, wice-marszałek województwa śląskiego, gratulacje i życzenia na ręce profesora A. Maciejewskiego złożyła **Bożena Siedlecka**, zastępca dyrektora ds. ekonomicznych Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Słowa uznania i gratulacje wyraziła także prof. **Krystyna Olczyk**, prorektor ds. szkolenia podyplomowego SUM.

Prezes ORL podkreślił rangę i znaczenie wyróżnienia ŚIL:

– Wawrzyn Lekarski jest najwyższym wyróżnieniem Śląskiej Izby Lekarskiej przyznawanym przez Kapitułę Odznaczeń, Medali i Wyróżnień lekarzom i lekarzom dentyistom oraz innym osobom i instytucjom za wybitne osiągnięcia.

Wawrzyn Lekarski został przyznany gronu 18 lekarzy – chirurgów i anestezjologów, którzy pod przewodnictwem prof. Maciejewskiego podjęli się wdrożenia pionierskiego projektu przeszczepu twarzy dla ratowania ludzkiego życia oraz realizacji programu planowych, rozległych zabiegów chirurgii rekonstrukcyjnej z wykorzystaniem tzw. technik mikronaczyniowych. W odróżnieniu od wcześniej przyznanych Wawrzynów wręczanych za całokształt działalności czy wyjątkowy dorobek za-

Prof. Adam Maciejewski

fot.: Joanna Wójcik

wodowy zgromadzony w czasie wielu lat pracy laureatów, ten jest wyrazem uznania dla konkretnych dokonań docenionych przez znawców sztuki medycznej, zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Wśród wyróżnionych znaleźli się członkowie dwóch, współpracujących przy zabiegach zespołów: chirurgicznego, którym kieruje prof. Adam Maciejewski, do którego należą specjaliści chirurgii ogólnej, onkologicznej, stomatologicznej i szczękowej oraz laryngologii, P.T.: **Mirosław Dobrut, Maciej Grajek, Łukasz Krakowczyk, Stanisław Półtorak, Ryszard Szumniak, Cezary Szymczyk, Rafał Ulczok, Janusz Wierzoń** i **Krzysz-**

tof Oleś. W skład drugiego z wyróżnionych zespołów, którym kieruje dr n. med. **Krzysztof Olejnik**, wchodzi specjaliści anestezjologii i intensywnej terapii. P.T.: **Elżbieta Basek, Bogdan Drzyzga, Anna Kozakiewicz, Aleksandra Pietrzak-Lasota, Gabriela Poręba, Anna Sokolnicka-Natkaniec** oraz **Elżbieta Wojarska-Tręda**.

Prof. Adam Maciejewski wygłosił odczyt wykład na temat dwóch przeszczepów twarzy, przedstawiając kolejno etapy planowania zabiegów, operacje oraz przebieg terapii pooperacyjnej. W drugiej części uroczystości, nowi specjaliści oraz ich opiekunowie

odebrali z rąk prezesa ORL, dr. Jacka Kozakiewicza oraz przedstawicieli Prezydium ORL w osobach: dr dr **Danuty Korniak, Jana Cieślckiego, Grzegorza Górala, Andrzeja Postka** oraz prof. **Krystyna Sosady** – członków Prezydium ORL – listy gratulacyjne oraz kwiaty. Zaproszonym atmosferę umilił **Romuald Gizdoń**, który zadbał o oprawę muzyczną.

Listę nazwisk lekarzy i lekarzy dentyści, którzy w 2015 roku w sesji wiosennej uzyskali tytuł specjalisty oraz kierowników ich specjalizacji publikujemy poniżej. ●

Joanna Wójcik

Lekarze i lekarze dentyści, którzy w 2015 r. w sesji wiosennej uzyskali tytuł specjalisty oraz kierownicy ich specjalizacji

fot.: Joanna Wójcik

Nowi specjaliści chirurgii: ogólnej, naczyniowej i dziecięcej z kierownikami specjalizacji i przedstawicielami Prezydium ORL w Katowicach

Specjalista	Kierownik	Angiologia	
Anestezjologia i intensywna terapia		dr n. med. Jacek Pawlicki	dr hab. n. med. Jacek Ziąja
dr Iwona Broll	dr n. med. Jan Kasprzyk	dr n. med. Marcin Świerad	dr hab. n. med. Agata Stanek
dr Wojciech Dziura	dr Marcin Dyrda	dr n. med. Wojciech Żelawski	dr n. med. Arkadiusz Krupowies
dr Janina Grodzka-Wojerz	dr Andrzej Tłustochowicz	Balneologia i medycyna fizykalna	
dr Jan Klimasara	prof. dr hab. n. med. Hanna Misiólek	dr Andrzej Dłubak	prof. dr hab. n. med. Grzegorz Cieślak
dr Dariusz Korzeń	dr Dorota Piłat	dr Anna Dłubak	prof. dr hab. n. med. Grzegorz Cieślak
dr Joanna Majzel	dr Grzegorz Kluczewski	Chirurgia dziecięca	
dr Elżbieta Malchar	dr n. med. Ewa Musioł	dr Marta Bunarowska	dr n. med. Grażyna Wojtynek
dr Adrian Marcinkowski	dr n. med. Andrzej Daszkiewicz	dr Klaudia Korecka	dr hab. n. med. Tomasz Koszutski
dr Daniel Pazdan	dr Anna Tomala	dr Michał Pasierbek	dr hab. n. med. Wojciech Korlacki
dr Tomasz Pierściński	dr Aleksandra Grządziel	dr Anna Wałęza-Widuch	dr n. med. Katarzyna Byrka-Owczarek
dr Aleksandra Rudnik-Lipińska	dr Hanna Karp	Chirurgia naczyniowa	
dr Justyna Sejboth	prof. dr hab. n. med. Dariusz Szurlej	dr hab. n. med. Grzegorz Budziński	prof. dr hab. n. med. Lech Cierpka
dr Piotr Sitek	dr Mirosław Jastrzębski	dr n. med. Jacek Kostecki	dr hab. n. med. Waław Kuczmik
dr Andrzej Witowski	dr Zbigniew Słabiak		
dr Aneta Włosowicz	<i>specjalizacja uzyskana na w Niemczech</i>		

Chirurgia ogólna	
dr Anna Blacha-Janikowska	dr n. med. Marek Dąbrowski
dr Marcin Galek	dr Grzegorz Iwański
dr Jarosław Juszczyk	dr n. med. Andrzej Kaptur
dr Katarzyna Kalarus	dr n. med. Jacek Kocot
dr Łukasz Noras	dr n. med. Kazimierz Swoboda
dr Michał Walczak	dr n. med. Marek Rudzki
Chirurgia onkologiczna	
dr Karolina Donocik	dr Przemysław Jasnowski
dr n. med. Marek Heitzman	dr Barbara Hofman
dr n. med. Krzysztof Jędrasz	dr Mirosław Wykręt
Chirurgia plastyczna	
dr n. med. Andrzej Tomczyk	dr Zbigniew Łuck
Chirurgia stomatologiczna	
dr Andrzej Matuszczyk	dr n. med. Marcin Mazur
Choroby płuc	
dr Elwira Bednarczyk-Chrapońska	prof. dr hab. n. med. Jerzy Kozielski
dr Piotr Marcisz	dr Teresa Grzegorzówka
Choroby płuc dzieci	
dr hab. n. med. Edyta Machura	<i>nowa specjalizacja</i>
Choroby wewnętrzne	
dr Katarzyna Antoniak-Sobczak	dr Agata Fryźlewicz-Moska
dr Agnieszka Bentkowska	dr n. med. Andrzej Wojtas
dr Marzena Bilewicz-Krupa	dr Piotr Lelek
dr Aneta Bober-Rusin	dr n. med. Witold Szkróbka
dr n. med. Wiesław Folwarczny	dr Henryk Sobocik
dr Klaudia Gieszczyk-Strózik	prof. dr hab. n. med. Katarzyna Mizia-Stec
dr Robert Gładysz	dr Alicja Kokorudza
dr Patryk Hyla	dr Jerzy Pasierbek
dr Magdalena Lalik	dr Jolanta Kukuczka-Sułkowska
dr Anna Łącz	dr Małgorzata Rutkowska
dr Aleksandra Michalska	dr Grażyna Klama-Morgała
dr n. med. Katarzyna Mitręga	dr n. med. Jacek Kowalczyk
dr Małgorzata Ociepa	dr n. med. Grażyna Krupa
dr Małgorzata Płaneta	dr Elżbieta Skrzypek
dr Katarzyna Przybylska-Siedlecka	dr n. med. Patrycja Pruszkowska-Skrzep
dr Łukasz Siedlecki	dr n. med. Przemysław Trzeciak
dr Małgorzata Sklarczyk	dr n. med. Aleksandra Dobrowolska
dr Katarzyna Słota	dr Barbara Kaleta
dr Małgorzata Sobczyk-Kruszelnicka	dr n. med. Jolanta Krajewska
dr Dorota Stołtny	dr n. med. Tomasz Biniszkiwicz
dr Anna Wengerska	dr Jerzy Pasierbek
dr Ewa Wiązania-Gacek	dr n. med. Mirosława Rogal
dr Ewa Wołoszyn-Horak	dr n. med. Andrzej Wojtas
dr Magdalena Zajdel-Stachoń	dr n. med. Joanna Straszecka

dr Weronika Zwolińska-Korzeczek	dr Elwira Zalejska
Dermatologia i wenerologia	
dr Katarzyna Mierzińska	dr n. med. Mariola Wyględowska-Kania
Diabetologia	
dr n. med. Dariusz Belowski	dr hab. n. med. Grażyna Deja
dr hab. n. med. Aneta Gawlik	dr n. med. Mariola Minkina-Pędras
dr hab. n. med. Michał Holecki	prof. dr hab. n. med. Przemysława Jarosz-Chobot
dr Wojciech Jabłoński	prof. dr hab. n. med. Janusz Gumprecht
dr Justyna Jaśnikowska	prof. dr hab. n. med. Janusz Gumprecht
dr Gabriela Żywicka	dr n. med. Barbara Pyrzyk
Endokrynologia	
dr Małgorzata Borowska	prof. dr hab. n. med. Beata Kos-Kudła
dr n. med. Piotr Kocelak	dr n. med. Aleksandra Januszek-Trzciakowska
dr n. med. Agnieszka Żak-Gołąb	dr n. med. Aleksandra Januszek-Trzciakowska
Endokrynologia ginekologiczna i rozrodczość	
dr hab. n. med. Stanisław Horak	<i>nowa specjalizacja</i>
prof. dr hab. n. med. Anita Olejek	<i>nowa specjalizacja</i>
Endokrynologia i diabetologia dziecięca	
prof. dr hab. n. med. Ewa Małecka-Tendera	<i>nowa specjalizacja</i>
Farmakologia kliniczna	
dr n. med. Marcin Basiak	prof. dr hab. n. med. Bogusław Okopień
dr Grzegorz Karczmarczyk	dr n. med. Dariusz Belowski
Gastroenterologia	
dr Tomasz Bąk	dr hab. n. med. Jarosław Kwiecień
dr Katarzyna Bąk-Drabik	dr n. med. Jolanta Porębska
dr n. med. Aldona Mularczyk	dr hab. n. med. Maciej Gonciarz
Gastroenterologia dziecięca	
dr hab. n. med. Jarosław Kwiecień	<i>nowa specjalizacja</i>
Genetyka kliniczna	
dr n. med. Maria Kalina	prof. dr hab. n. med. Krystyna Chrzanowska
Geriatrya	
dr Wojciech Ficek	dr Michał Roleder
dr Magdalena Jarosz	dr Violetta Bernais
dr Damian Milewski	dr Tomasz Płatek
Hematologia	
dr n. med. Anna Kwiatkowska-Pamuła	dr hab. n. med. Ewa Ziółko
dr Maja Twardosz	dr hab. n. med. Sebastian Grosicki
dr Monika Wieczorek	dr Ryszard Wichary

Kardiochirurgia	
dr Tomasz Styn	dr n. med. Bogusław Ryfiński
dr Daniel Steter	dr Wojciech Karolak
Kardiologia	
dr Agnieszka Biełka	dr n. med. Janusz Szkodziński
dr Jarosław Chmurawa	dr n. med. Iwona Woźniak-Skowerska
dr Michał Dąbrowski	dr Teresa Mróz
dr Janusz Dola	dr n. med. Andrzej Tomasik
dr Barbara Dyduch-Fejklowicz	dr n. med. Mirosława Cichocka
dr Małgorzata Greif	Dr n. med. Krzysztof Wilczek
dr Krystyna Krzemień-Wolska	prof. dr hab. n. med. Ewa Nowalany-Kozielska
dr Grzegorz Kubiak	dr hab. n. med. Wojciech Jacheć
dr Tomasz Kurek	dr n. med. Marcin Świerad
dr n. med. Bartosz Lasota	dr n. med. Barbara Monastyrska-Cup
dr n. med. Aleksandra Majsnerowska	dr n. med. Elżbieta Adamowicz-Czoch
dr n. med. Grzegorz Mencil	dr hab. n. med. Radosław Lenarczyk
dr hab. n. med. Rafał Młynarski	dr n. med. Eugeniusz Piłat
dr Marta Musiał-Sieroń	dr n. med. Maciej Finik
dr Edyta Nabiałek-Janusz	dr n. med. Tomasz Pawłowski
dr Paweł Nadrowski	dr hab. n. med. Krystyna Kozakiewicz
dr Aneta Ociessa	dr Jacek Sikora
dr Dawid Olszowski	dr n. med. Rafał Wojnar
dr n. med. Tomasz Podolecki	dr n. med. Andrzej Świątkowski
dr n. med. Damian Pres	prof. dr hab. n. med. Mariusz Gąsior
dr Piotr Pysz	prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gąsior
dr Tomasz Roleder	prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gąsior
dr Agnieszka Sędkowska	dr Jadwiga Obrębska
dr Adam Spyra	dr Elżbieta Wądek
dr Piotr Wilczek	dr Barbara Pankiewicz
dr n. med. Aleksander Kempny	<i>specjalizacja uzyskana w Niemczech</i>
dr Danuta Wolf	dr n. med. Barbara Kuśnierz
Kardiologia dziecięca	
dr Katarzyna Michalak	prof. dr hab. n. med. Lesław Szydłowski
Medycyna nuklearna	
dr n. med. Aleksandra Król	dr hab. n. med. Daria Handkiewicz-Junak
dr Danuta Rekowski	dr n. med. Tomasz Gołąb
dr Marco Di Pietro	<i>specjalizacja uzyskana we Włoszech</i>
Medycyna paliatywna	
dr Izabela Bronikowska	dr n. med. Tatiana Pietrzyńska
dr Joanna Tatar	dr Leszek Strzelecki
dr Edyta Wnuk-Białas	dr n. med. Jadwiga Pyszkowska

Medycyna pracy	
dr Tomir Lachór	dr Patrycja Jaklik-Żołądź
Medycyna ratunkowa	
dr Bożena Idzik-Twardowska	dr n. med. Henryk Szczerba
dr Beata Kowalska-Cieloch	dr Piotr Stryjewski
Medycyna rodzinna	
dr Elżbieta Hansel-Fites	dr Danuta Maroszek
dr Jarmila Jasa-Przynicyńska	dr Mirosława Opilska-Smak
dr Beata Lipś-Habrajska	dr Lalita Malinowska
dr Agnieszka Mencil	dr Beata Scholz
dr Magdalena Nowrot	prof. dr hab. n. med. Witold Lukas
dr Anna Pasiek-Chałuda	dr n. med. Witold Drzastwa
dr Anna Śliwa	dr Marek Planer
Nefrologia	
dr Marcin Barański	prof. dr hab. n. med. Andrzej Więcek
dr Michał Czarnocki	dr hab. n. med. Teresa Nieszporek
dr Piotr Grabiec	dr hab. n. med. Mirosław Śnit
dr Aneta Paczula	prof. dr hab. n. med. Andrzej Więcek
dr Magdalena Żak-Lenart	prof. dr hab. n. med. Władysław Grzeszczak
Nefrologia dziecięca	
dr hab. n. med. Maria Szczepańska	<i>nowa specjalizacja</i>
Neonatologia	
dr Agnieszka Łukomska	dr hab. n. med. Małgorzata Baumert
Neurologia	
dr n. med. Paweł Dobrakowski	dr n. med. Agnieszka Machowska-Majchrzak
dr Ewa Domańska-Kowalska	dr Piotr Szczepański
dr Izabela Dymon	dr hab. n. med. Ewa Krzystanek
dr Marta Konieczna	dr n. med. Jolanta Biernawska
dr Władimir Malarenko	dr hab. n. med. Ewa Krzystanek
dr Agata Rauszer-Szopa	dr n. med. Danuta Szewczyk-Urgacz
dr Katarzyna Rość-Bereza	dr n. med. Joanna Siuda
dr Maciej Wilkiewicz	dr Piotr Szczepański
Neurologia dziecięca	
dr n. med. Ewa Grzywna-Rozenek	dr hab. n. med. Ewa Jamroz
Okulistyka	
dr n. med. Dorota Barchanowska	dr hab. n. med. Erita Filipek
dr n. med. Piotr Gościńiewicz	dr hab. n. med. Mariola Dorecka
dr n. med. Anna Michalska	dr hab. n. med. Katarzyna Michalska-Małecka
dr Katarzyna Ryszczuk	dr n. med. Paweł Stala
dr Patrycja Wycisło-Gawron	dr Jadwiga Pietrzycka
dr Dominika Powroźnik	dr Rafał Pławszewski

Onkologia kliniczna	
dr Izabela Bober	dr n. med. Anna Czerepińska
dr Dorota Janas-Siciarz	dr n. med. Wiesław Bal
Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	
dr Oleg Agasjew	dr Andrzej Tomczak
dr Mahdi Al-Jeabory	dr n. med. Sławomir Wroński
dr Anna Baran	dr Marek Gorczyński
dr Karol Głogowski	dr n. med. Marek Paściak
dr Michał Jaśnikowski	dr Roman Urbańczyk
dr Andrzej Kaźmierczak-Koćwin	dr n. med. Sławomir Dudko
dr Adam Konik	dr n. med. Henryk Konik
dr Tomasz Lichorad	dr hab. n. med. Bogdan Koczy
dr Adam Mrocza	dr n. med. Andrzej Jasiński
dr Michał Nykiel	dr Jacek Bera
dr Tomasz Piedziński	dr Tomasz Duda
dr Krzysztof Szakiel	dr Marek Hawranek
dr Szymon Szymański	dr n. med. Andrzej Jasiński
dr Jakub Wąsik	dr n. med. Jacek Semenowicz
dr Witold Rygałto	dr Jan Pająk
dr Arkadiusz Wiatr	dr n. med. Jerzy Cholewiński
Otorynolaryngologia	
dr Agnieszka Litewka	dr n. med. Grażyna Stryjewska-Makuch
dr Marin Michow	dr n. med. Bogdan Kolebacz
dr n. med. Katarzyna Miśkiewicz-Orczyk	prof. dr hab. n. med. Grzegorz Namysłowski
Pediatria	
dr n. med. Agata Chobot	dr n. med. Wojciech Pieniążek
dr Mateusz Matuszewski	dr n. med. Agnieszka Mizia-Malarz
dr Zofia Prokopowicz	dr n. med. Paweł Matusik
dr Sebastian Smerdziński	dr n. med. Anna Pikiewicz-Koch
dr n. med. Magdalena Wrzask	dr n. med. Piotr Adamczyk
dr Katarzyna Zastawny	dr Renata Zarzecka
Perinatologia	
prof. dr hab. n. med. Jerzy Sikora	<i>nowa specjalizacja</i>
prof. dr hab. n. med. Krzysztof Sodowski	<i>nowa specjalizacja</i>
dr hab. n. med. Izabela Ulman-Włodarz	<i>nowa specjalizacja</i>
Położnictwo i ginekologia	
dr Katarzyna Chumięcka	dr n. med. Stanisław Dąbrowski
dr Dominika Hudziak	dr n. med. Adam Dyrda
dr Aneta Łowicka	dr n. med. Adam Tiszler
dr Dawid Serafin	prof. dr hab. n. med. Krzysztof Sodowski
dr Sylwia Wędzińska-Gdula	dr Anna Mucha
dr Danuta Ziarko	dr n. med. Adam Tiszler
Protetyka stomatologiczna	
dr Katarzyna Szendera	dr Henryk Frelich

Psychiatria	
dr Magdalena Marszałek	dr n. med. Anna Warchala
dr Małgorzata Ross	dr Anatol Bagiński
Psychiatria dzieci i młodzieży	
dr Ksymena Urbanek	dr hab. n. med. Małgorzata Janas-Kozik
dr Barbara Zakrzewska	dr n. med. Halina Flisiak-Antonijczuk
Radiologia i diagnostyka obrazowa	
dr Jacek Komenda	dr hab. n. med. Katarzyna Gruszczńska
dr Aneta Schygulla	dr Marcin Trzepakczyński
dr Tomasz Tomala	dr Alicja Sikorska-Wieczorek
dr Marcin Zimoch	dr n. med. Magdalena Machnikowska-Sokołowska
Radioterapia onkologiczna	
dr n. med. Mariusz Brąclik	dr Robert Kwiatkowski
dr Katarzyna Grellier	dr Kornelia Ficek
dr Magdalena Janik-Ciasnocha	dr Ewa Chudyba
Rehabilitacja medyczna	
dr Ewa Biskupek	dr Małgorzata Muchacka
dr Justyna Sosnowska	dr Henryka Drużyńska-Skarbek
Reumatologia	
dr Iwona Sułeczka	dr n. med. Andrzej Banasik
dr n. med. Dagmara Urbańska-Krawiec	dr n. med. Irena Rosmus-Kuczia
Seksuologia	
dr n. med. Michał Błachut	prof. dr hab. n. med. Zbigniew Lew-Starowicz
Stomatologia dziecięca	
dr Marek Kowalczewski	dr n. med. Aleksandra Koziarz
dr Grzegorz Ogiński	dr n. med. Lech Borkowski
dr Paulina Pieniążek-Adamiec	dr n. med. Daria Pietraszewska
dr Izabela Walawender	dr n. med. Agnieszka Waclawczyk
Stomatologia zachowawcza z endodoncją	
dr Magdalena Kuś-Florek	dr n. med. Małgorzata Gołębiowska-Hupsch
Transplantologia kliniczna	
dr n. med. Joanna Musialik	prof. dr hab. n. med. Andrzej Więcek
dr hab. n. med. Bożena Szyguła-Jurkiewicz	prof. dr hab. n. med. Sebastian Giebel
Urologia	
dr Piotr Bryniarski	prof. dr hab. n. med. Andrzej Paradysz
dr n. med. Grzegorz Prokopowicz	prof. dr hab. n. med. Andrzej Paradysz
dr Karol Wieczorek	dr n. med. Jan Kawecki
Zdrowie publiczne	
dr Urszula Charciarek	dr hab. n. med. Teresa Kokot

O podsłuchach słów kilka...

Ostatnie lata pokazują w naszym kraju szereg sytuacji, w których wszyscy starają się wszystkich nagrać lub sfotografować, aby później materiał ten wykorzystać do różnych celów. Robią to służby, politycy, zwykli obywatele, a coraz częściej niestety pacjenci. Niektórzy z nich nawet w sposób celowy, aranżując i inicjując zdarzenia, które zostają wykorzystane później do celów np. zemsty. Nagrywanymi politykami żyje cały kraj. Natomiast nagrania personelu medycznego najczęściej trafiają do prokuratury, rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub mediów. Niedawno mogliśmy oglądać w telewizji przebieg zdarzeń w obrębie SOR jednego ze śląskich szpitali, nagrany za pomocą monitoringu szpitalnego, a przekazanego mediom w sposób nieuprawniony przez nielegalnego pracownika. Takiej eskalacji podobnych zdarzeń na pewno doszukiwać się należy w społecznym upadku obyczajów i przyzwoitości, powszechności dostępu do urządzeń elektronicznych służących procederowi, ale również w medialnym nawoływaniu, aby rejestrować przebieg zdarzeń, takich jak na przykład wizyta u lekarza, aby później łatwiej „dochodzić swych praw”. Z praktyki lekarskiej każdy z nas może przytoczyć liczne przykłady,

Pacjenci chętnie obfotografują karty gorączkowe, karty zleceń, stoliki zabiegowe, porcje żywieniowe, toalety, nierzadko nagrywają przebieg rozmów informacyjnych na temat stanu zdrowia, planu leczenia, a szczególnie jego powikłań.

kiedy to pacjenci chętnie obfotografują karty gorączkowe czy też karty zleceń, stoliki zabiegowe, porcje żywieniowe, toalety, a nierzadko nagrywają przebieg rozmów informacyjnych na temat stanu zdrowia, planu leczenia, a szczególnie jego powikłań. Niejeden z lekarzy, dzięki takim materiałom musiał się tłumaczyć co najmniej dyrekcji swojej placówki, a wielu stało się „bohaterami” programów telewizyjnych, artykułów prasowych lub postępowań karnych czy też zawodo-

wych. **Wprowadzenie w 2015 r. nowego Kodeksu postępowania karnego daje nadzieję na ucywilizowanie naszego życia.** Ustawodawca w swej mądrości zaproponował artykuł, który warto zapamiętać z numeru – **168 a**, który mówi o tym, co w prawie anglosaskim niesie zakaz korzystania z tzw. „owoców z zatrutego drzewa”, czyli dowodów zdobytych w sposób nielegalny, łamiących prawo,

za pomocą czynu zabronionego. Takim „owocem zatrutego drzewa” staje się **materiał, który został nagrany, sfilmowany czy sfotografowany w sposób podstępny, bez wiedzy i zgody osób rejestrowanych. Przepis ten obowiązuje od 1 września 2015 r. i zdobyte w ten sposób materiały, po tej dacie nie mogą zostać wykorzystane w postępowaniu karnym, a przez analogię z nim również w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej.** Za-

Art. 267 Kodeksu karnego

§ 1. Kto bez uprawnienia uzyskuje dostęp do informacji dla niego nieprzeznaczonej, otwierając zamknięte pismo, podłączając się do sieci telekomunikacyjnej lub przelamując albo omijając elektroniczne, magnetyczne, informatyczne lub inne szczególne jej zabezpieczenie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Tej samej karze podlega, kto w celu uzyskania informacji, do której nie jest uprawniony, zakłada lub posługuje się urządzeniem podsłuchowym, wizualnym albo innym urządzeniem lub oprogramowaniem.

Art. 168 a Kodeksu postępowania karnego

Niedopuszczalne jest przeprowadzenie i wykorzystanie dowodu uzyskanego do celów postępowania karnego za pomocą czynu zabronionego, o którym mowa w art. 1 warunki odpowiedzialności karnej § 1 Kodeksu karnego.

pis ten nie rozciąga się niestety na inne sfery prawa, na przykład cywilnego czy też prawa pracy, o czym należy pamiętać.

Z lektury nowych przepisów zawsze powinny wynikać jakieś wnioski praktyczne. I tu myślę, że należy rozważyć umieszczenie w pomieszczeniach, w których wykonujemy swoją pracę czytelnej informacji o zakazie rejestrowania dźwięku i obrazu bez uzyskania stosownej zgody. W szpitalach i poradniach takie informacje powinny chyba zostać wprowadzone stosownymi zarządzeniami kierownictwa. Również o fakcie rejestrowania pacjentów, na przykład w ogólnodostępnych pomieszczeniach szpitali czy poradni, dla celów na przykład bezpieczeństwa, czyli monitoringu, powinniśmy w sposób dostępny i zrozumiały powiadamiać pacjentów i pracowników umieszczając widoczne informacje. W przypadku monitoringu powinniśmy się zabezpieczyć, stosując właściwe formy pisemnego zobowiązania personelu uprawnionego do wglądu w zarejestrowany materiał do zachowania poufności, tak aby ujawnienie nagrania było potraktowane jako nielegalne i narażało pracownika na odpowiedzialność karną. ●

Dr n. med. Tadeusz Urban
Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej

„Aby kraj mógł żyć, trzeba, aby żyły prawa”
Adam Mickiewicz

O zmianach w prawie, o których lekarz wiedzieć powinien...

► SZCZEPIENIA OCHRONNE

Z dniem 1 stycznia 2016 r. wchodzi w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1947). Osobami uprawnionymi do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych są osoby, o których mowa w art. 17 ust. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (w tym lekarze), posiadający następujące kwalifikacje:

- 1) odbyły w ramach doskonalenia zawodowego kurs lub szkolenie w zakresie szczepień ochronnych i uzyskały dokument potwierdzający ukończenie tego kursu lub szkolenia lub uzyskały specjalizację w dziedzinie, w przypadku której ramowy program kształcenia podyplomowego obejmował problematykę szczepień ochronnych na podstawie przepisów o zawodach lekarza i lekarza dentyisty oraz przepisów o zawodach pielęgniarki i położnej lub
- 2) posiadają co najmniej 6-miesięczną praktykę w zakresie przeprowadzania szczepień ochronnych.

Nowelizacja wprowadziła drugie z wymienionych wyżej kryteriów. Zmiana rozporządzenia powoduje, że grupa osób uprawnionych do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych uwzględnia m.in. lekarzy posiadających doświadczenie w przeprowadzaniu tych szczepień, zwłaszcza w sytuacji gdy ich program specjalizacji nie obejmował takiego kursu albo szkolenia.

Tym samym nowelizacja uwzględniła w całości apel samorządu lekarskiego. Prezydium NRL zwróciło się z apelem do Ministra Zdrowia o pilną nowelizację przepisów rozporządzenia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Konieczność zmiany przepisów wynikała z faktu, iż do 31 grudnia 2015 r. – na mocy art. 67 pkt 3 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi – szczepienia ochronne mogą wykonywać lekarze lub felczerzy, pielęgniarki, położne i higienistki szkolne, nieposiadający kwalifikacji określonych na podstawie art. 17 ust. 10 pkt 3, o ile posiadają 2,5-letnią praktykę w zakresie przeprowadzania szczepień ochronnych.

► ZDROWIE PUBLICZNE

3 grudnia 2015 r. wchodzi w życie długo oczekiwana ustawa o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1916). Ustawa określa, jakie zadania mieszczą się w zakresie zdrowia publicznego, które podmioty uczestniczą i są odpowiedzialne za realizację i wykonanie tych zadań oraz na jakich zasadach odbywa się ich finansowanie.

Wśród zadań z zakresu zdrowia publicznego wymienić należy np. monitorowanie i ocenę stanu zdrowia społeczeństwa, zagrożeń zdrowia oraz jakości życia związanej ze zdrowiem społeczeństwa, edukację zdrowotną i promocję zdrowia, profilaktykę chorób, inicjowanie i prowadzenie badań naukowych oraz współpracy międzynarodowej w zakresie zdrowia publicznego, rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, ograniczanie nierówności w zdrowiu wynikających z uwarunkowań społeczno-ekonomicznych oraz działania w obszarze aktywności fizycznej.

Za koordynację zadań z zakresu zdrowia publicznego odpowiedzialny jest minister zdrowia. Ustawa przewiduje utworzenie Rady do spraw Zdrowia Publicznego, pełniącej funkcję opiniodawczo-doradczą dla ministra. Co więcej, przewiduje się uchwalenie przez Radę Ministrów Narodowego Programu Zdrowia, czyli dokumentu ustana-

wianego w celu realizacji polityki zdrowia publicznego i opartego na współdziałaniu organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów, których cel statutowy lub przedmiot działalności dotyczy zadań z zakresu zdrowia publicznego.

► RATOWNICTWO MEDYCZNE

Od 2 grudnia 2015 r., z zastrzeżeniem dwóch przepisów dot. wykonywania zawodu ratownika medycznego i wymogu związanego z dysponowaniem łądowiskiem lub lotniskiem, obowiązuje ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawy o działalności leczniczej oraz ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1887).

Nowelizacja wprowadza pojęcie centrum urazowego dla dzieci, przez które należy rozumieć wydzieloną funkcjonalnie część szpitala, w którym działa szpitalny oddział ratunkowy. W tej części specjalistyczne oddziały są powiązane ze sobą organizacyjnie oraz zakresem zadań, w sposób pozwalający na szybkie diagnozowanie i leczenie pacjenta urazowego dziecięcego, spełniając wymagania określone w ustawie. Ustawa dodała także definicję pacjenta urazowego dziecięcego, którą jest osoba do ukończenia 18. roku życia w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowanego działaniem czynnika zewnętrznego, którego następstwem są ciężkie, mnogie lub wielonarządowe obrażenia ciała. Ustawa określa wymogi, które centrum urazowe dla dzieci musi spełnić, by pełnić taką funkcję (są to wymogi zarówno stawiane względem personelu medycznego, wymogi sprzętowe, jak i lokalizacyjne). ●

Katarzyna Różycka
radca prawny

Zespół Radców Prawnych Śląskiej Izby Lekarskiej

KOMUNIKAT DZIAŁU INFORMACYJNO-PRASOWEGO ŚLĄSKIEJ IZBY LEKARSKIEJ

**Dział Informacyjno-prasowy
Śląskiej Izby Lekarskiej
uprzejmie informuje,
że pod numerem tel. 32 60 44 260
mogą Państwo uzyskać
konsultację w zakresie
kontaktów z mediami
(codziennie w dni robocze,
w godzinach pracy Biura ŚIL)**

Nasze porady, opinie oraz inne informacje związane z funkcjonowaniem polskiego rynku medialnego mogą być też uzyskane drogą mailową
mediasil@izba-lekarska.org.pl
oraz w redakcji „Pro Medico”

Non tacere!

10 października br. w Domu Lekarza w Katowicach odbyła się konferencja „Dehumanizacja medycyny”, zorganizowana przez Śląską Izbę Lekarską i Oddział Śląski Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich, pod honorowym patronatem ministra zdrowia prof. dr hab. n. med. Mariana Zembali, ks. Arcybiskupa Wiktora Skworca, metropolity katowickiego oraz dr. n. med. Jacka Kozakiewicza, prezesa Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach i dr. n. med. Elżbiety Kortyczko, prezesa Oddziału Śląskiego Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich.

Zarówno podczas wykładów, jak i panelu dyskusyjnego podjęto istotną próbę zdiagnozowania zjawiska dehumanizacji w szerokim aspekcie życia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem medycyny. Dehumanizacja oznacza bowiem m.in. „urzęcowienie” i pacjenta i jego lekarza, który staje się tylko „narzędziem”, służącym do naprawy defektów psychofizycznych u chorego, pracuje w coraz większym pośpiechu, wyznaczanym przez algorytmy, w potopie biurokratycznych wymogów.

Lekarzowi – wg języka administracyjnego: „świadczeniodawcy”, rozliczanemu głównie z „wyników finansowych” wobec „świadczniobiorcy”, coraz trudniej wypełniać najwyższe standardy etyczne, jakie wiążą się z tym zawodem: dobro chorego najwyższym prawem.

Zjawisko dehumanizacji zagraża więc współczesnej medycynie, zagraża przede wszystkim pacjentom. Współczesna medycyna – podkreślali wykładowcy – nie może być głównie „działalnością handlową”, na której końcu jest zysk. „Biznes jest moralnie neutralny, medycyna musi być moralna, zgodna z porządkiem etycznym”. W odczłowieczonym, zdehumanizowanym świecie dominuje biznes, wtedy relacja lekarz – pacjent zastępowana jest „dokonaniem transakcji”, podejście indywidualne – podejściem statystycznym,

Uczestnicy panelu dyskusyjnego: od lewej: prof. Jan Duława, ks. Krzysztof Tabath, dr Elżbieta Kortyczko, dr Jacek Kozakiewicz, prof. Zygmunt Woźniczka, prof. Marian Zembala, doc. Jarosław Markowski.

zaufanie – nieufnością, przejrzystość – tajemnicą (handlową).

Jak to ujął prof. **Jan Duława** w swoim wykładzie „z perspektywy biznesowej tezy etycznej brzmią anachronicznie”. Tymczasem to one są i powinny zostać fundamentem relacji lekarz – chory.

Konferencja odbyła się przy pełnej sali, prezes ORL **Jacek Kozakiewicz** z satysfakcją odnotował obecność nie tylko znakomitych gości, jak np. ówczesnego ministra zdrowia prof. **Mariana Zembali**, który wziął udział

również w panelu dyskusyjnym, czy prof. **Tadeusza Sławka**, z uwagą słuchającego wykładów, ale i wielu młodych słuchaczy. Wszyscy uczestnicy podkreślali znakomite przygotowanie i wysoki merytoryczny poziom wykładów, konferencja odbiła się też szerokim echem medialnym.

► ODSŁONA DRUGA: KOMUNIKACJA MEDYCZNA

„Patologie języka zwykle poprzedzają patologie społeczne i polityczne” – to jedna z wielu ważkich tez, jakie padły podczas Konferencji „Dehumanizacja medycyny”. Język fałszuje rzeczywistość, bo kiedy lekarz „wykonuje grupę świadczeń wyodrębnionych w przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego” staje się tylko urzędnikiem, a chory, któremu pomaga – tylko jego klientem. Frazeologia i leksykologia wpływają na nasze poznanie, postrzeganie zjawisk i ich interpretację. Sprowadzenie lekarzy niemal wyłącznie do roli „podmiotów świadczących usługi”, kieruje więc punkt ciężkości ku finansom, rozliczeniom, ekonomii, jakby dla ukrycia prawdziwego znaczenia słów „pomoc chorym”, „szpital” czy „poradnia”. To ewidentny przykład niebezpiecznego zjawiska, jakim jest zdehumanizowanie medycyny. Temu tematowi poświęciła swój, rozpoczynający debatę, wykład dr hab. n. hum. **Danuta Krzyżyk**, a jej postulat „**po pierwsze nie milczeć, gdy (...) osłabia się wartość słowa**”, stał się przewodnim hasłem dyskusji.

Grażyna Ogradowska

ciąg dalszy na str. 16 ►►

Wykładowcy: **Ks. dr hab. n. teolog. Antoni Bartoszek**

działek Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Prof. dr hab. n. med. Jan Duława – kierownik naukowy konferencji

kierownik Katedry Chorób Wewnętrznych oraz Kliniki i Oddziału Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych SUM, prorektor ds. nauki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego

Dr hab. n. human. Danuta Krzyżyk

adiunkt w Katedrze Dydaktyki Języka i Literatury Polskiej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, członek Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, przewodnicząca Zespołu Ortograficzno-Onomastycznego Rady Języka Polskiego, członek Koła Współpracowników Zespołu Języka Religijnego Rady Języka Polskiego

Ks. dr hab. Arkadiusz Wuwer

adiunkt w Katedrze Teologii Moralnej i Katolickiej Nauki Społecznej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach

Moderator panelu – **dr hab. n. med. Jarosław Markowski**

przewodniczący Komisji ds. Etyki Lekarskiej ORL w Katowicach

Uczestnicy panelu: **prof. Jan Duława, ks. Krzysztof Tabath, dr Elżbieta Kortyczko, dr Jacek Kozakiewicz, prof. Zygmunt Woźniczka, prof. Marian Zembala, doc. Jarosław Markowski.**

Non tacere!

ciąg dalszy ze str. 15 ►►►

By słowo było (po)mocą - wybrane aspekty komunikacji medycznej

► TEZY WYSTĄPIENIA

Słowa, znaczenia słów niosą ze sobą określony obraz świata:

Co innego znaczy **służba zdrowia** (słowo „służba” etymologicznie związane jest ze słowami „trud”, „pomoc”); co innego **opieka zdrowotna** (słowo „opieka” etymologicznie związane jest ze słowami „troska”, „staranie się”); w oba te słowa, dotychczas kluczowe w medycynie, wpisana jest relacyjność: ktoś służy komuś; ktoś opiekuje się kimś;znaczony jest osobowy charakter tych działań. Co innego natomiast znaczy np. połączenie **świadczenia medyczne** (brakuje uznania osobowego statusu i lekarza, i pacjenta; dochodzi do depersonalizacji i pacjenta, i lekarza czy pielęgniarzki).

1. Tendencje kulturowe wpływające na współczesną polszczyznę: postmodernizm, który skupia w sobie inne tendencje: konsumpcjonizm i marketyzacja, technicyzacja i technologizacja; komercjalizacja i biurokratyzacja, zatracanie się etycznego wymiaru słowa, przewartościowanie tradycyjnego systemu aksjologicznego:

- postmodernizm: depersonalizacja zarówno pacjenta, jak i lekarza, pozbawienie kogoś poczucia odrębności lub odebranie mu indywidualnego charakteru czy nawet inifikacji: **pani dwadzieścia siedem, proszę, pacjent numer sześć, osiem;**
- technicyzacja (opieki medycznej): tworzenie barier komunikacyjnych, milczenie w kontaktach pacjent – lekarz, pasywność językowa, ograniczenie kontaktu wzrokowego;
- konsumpcjonizm i marketyzacja: 1. promowanie postawy **mieć** (tym bardziej jesteś, im więcej nabywasz rzeczy), możemy **kupić** bądź **nabyć usługi zdrowotne, świadczenia zdrowotne, usługi ochrony zdrowia, dobra i usługi medyczne;** 2. język zdepersonalizowany, zreifikowany, wartościujący rzeczywistość pod kątem reklamowanych wyrobów, nadużywający kategorii nowości, nowoczesności, naturalności, skuteczności, wygody, **oferujemy szeroką gamę badań USG wykonywanych na najnowocześniejszych aparatach najlepszych światowych producentów; dysponujemy najnowocześniejszą aparaturą do badań USG; posiadamy aż trzy aparaty ultrasonograficzne [...], modele te, najnowocześniejsze na świecie, jako jedyne dają możliwość uzyskania obrazu wyjątkowo realistycznego; stosujemy innowacyjne metody leczenia; przywrócimy naturalnie piękny**

uśmiech; przywrócimy skórze blask; zakładamy nowoczesne wkładki antykonceptyjne; zapewniamy leczenie z wykorzystaniem najnowszych technik chirurgiczno-implantologicznych; proponujemy wyspecjalistyczne usługi medyczne; procedura nowoczesna o wysokiej wartości medycznej; 3. słowa klucze konsumpcjonizmu (odsyłające do mechanizmów ekonomicznych, sytuacji nabywania dóbr): **placówkę zdrowotną** (w pierwszym znaczeniu „placówka” to przedstawicielstwo handlowe), **koszyk świadczeń gwarantowanych** (realia zakupów; dobra, usługi nabywane przez konsumenta), **cennik usług medycznych, rynek wewnętrzny usług zdrowotnych, marketing usług zdrowotnych**, pacjent stał się **klientem** bądź **świadczeniobiorcą, usługobiorcą**, a lekarz – **świadczeniodawcą**, usługodawcą, niekiedy także i/ lub **menadżerem, płatnik – NFZ**; słowem kluczem konsumpcjonizmu jest też czasownik **posiadać** (por. Ustawa o działalności leczniczej: „Lekarz wykonujący działalność leczniczą jako indywidualną praktykę lekarską jest obowiązany spełniać następujące warunki: 1. **posiadać** prawo wykonywania zawodu; [...] Lekarz wykonujący działalność leczniczą jako indywidualną specjalistyczną praktykę lekarską jest obowiązany spełniać następujące warunki: [...] 2) **posiadać** specjalizację w dziedzinie medycyny odpowiadającej rodzajowi i zakresowi wykonywanych świadczeń zdrowotnych [...]; Pielęgniarka wykonująca zawód w ramach działalności leczniczej jako indywidualną praktykę jest obowiązana spełniać następujące warunki: 1) **posiadać** prawo wykonywania zawodu; 2) **posiadać** co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zawodu”);

- komercjalizacja i biurokratyzacja, hybrydyzacja i nieprzezroczystość języka: Ustawy o działalności leczniczej, niejednoznaczność, niekomunikatywność przekazu (wskaźnik mglistości tekstu jest bardzo wysoki, sytuuje ten tekst na granicy czytelności; por. np. **podmiot leczniczy jest zobowiązany do wypłaty świadczeń z tytułu zdarzeń medycznych, które miały miejsce w okresie ochrony ubezpieczeniowej, do wysokości zagregowanej franczyzy integralnej pozostającej na udziale tego podmiotu leczniczego**), biurokratyczna nowomowa, traktowanie pacjentów, lekarzy, procesu le-

Doc. Danuta Krzyżyk

foto: Joanna Wójcik

czenia w kategoriach ekonomicznych, por. **działalność lecznicza, udzielanie świadczeń zdrowotnych, wykonywanie procedur, podmiot leczniczy, podmiot wykonujący działalność leczniczą, podmiot tworzący, przedsiębiorstwo – zespół składników majątkowych, za pomocą którego podmiot leczniczy wykonuje określony rodzaj działalności leczniczej; szpital – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym podmiot ten wykonuje działalność leczniczą w rodzaju świadczenia szpitalne itp.;**

- zatracanie się etycznego wymiaru słowa (por. **limitowanie świadczeń i nadwykonań, terminacja ciąży, sedacja paliatywna i terminalna**); „szum werbalny”, nieprzezroczystość języka medycyny;
- przewartościowanie tradycyjnego systemu aksjologicznego: popularność także w języku medycyny leksemów, które utwierdzają nową aksjologię: profesjonalizm, nowość, kreatywność, nowoczesność, komfort, luksus, wygoda, naturalność.

(...)

Jedną z naczelnych zasad w medycynie brzmi: **primum non nocere** (po pierwsze nie szkodzić). Uzupełniłabym ją o drugi człon – **non tacere** (nie milczeć). Nie milczeć, gdy podejmowane działania prowadzą do dehumanizacji zawodu lekarza, ekonomizacji medycyny, depersonalizacji i lekarza, i pacjenta, gdy osłabieniu ulega wartość słowa. ●

Dr hab. n. hum. Danuta Krzyżyk

Śląska Izba Lekarska w Katowicach zaprasza na **KURSY I KONFERENCJE**

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

DIAGNOSTYKA ULTRASONOGRAFICZNA JAMY BRZUSZNEJ W TEORII I PRAKTYCE – KURS PODSTAWOWY

Czas trwania: wykład – 4 godziny dydaktyczne, ćwiczenia – 3 spotkania po 5 godzin dydaktycznych.

Wykład odbędzie się w Domu Lekarza w Katowicach. Ćwiczenia odbędą się w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej – Bielszowicach.

Terminy:

- ▶ 18.01.2016 (poniedziałek) godz. 15.30
- ▶ 8.02.2016 (poniedziałek) godz. 15.30
- ▶ 14.03.2016 (poniedziałek) godz. 15.30
- ▶ 18.04.2016 (poniedziałek) godz. 15.30

Kurs kierowany jest do lekarzy bez doświadczenia w diagnostyce USG

Koszt uczestnictwa – 30 zł

Kierownik naukowy dr Marek Potempa

- ▶ 28.01.2016 (czwartek) godz. 18.00

Kurs doskonalący

PACJENT Z ZATOROWOŚCIĄ PŁUCNĄ NA SOR

Kierownik naukowy dr hab. n. med. Tomasz Urbanek

- ▶ 29.01.2016 (piątek) godz. 15.30

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

RADZENIE SOBIE ZE STRESEM I PRZECIWDZIAŁANIE WYPALENIU ZAWODOWEMU

Warsztaty poprowadzi dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

- ▶ 11.02.2016 (czwartek) godz. 16.00

Kurs doskonalący

ZABURZENIA ENDOKRYNOLOGICZNE W OKRESIE DOJRZEWANIA

Kierownik naukowy prof. dr hab. n. med. Ewa Małecka-Tendera

- ▶ 12.02.2016 (piątek) godz. 15.30

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

LEKARZ W SYTUACJI KONFLIKTU – UMIEJĘTNOŚCI NEGOCJACJI

Szkolenie poprowadzi dr hab. n. hum. prof. UŚ Alicja Gałązka

Kurs doskonalący

RESUSCYTACJA DOROSŁYCH I DZIECI PO ZMIANACH W EUROPEJSKICH WYTYCZNYCH

(warsztaty przygotowane dla lekarzy, którzy wcześniej uczestniczyli w kursach z RKO dorosłych lub RKO dzieci w ŚIL)

Terminy:

- ▶ 15.02.2016 (poniedziałek) godz. 15.30
- ▶ 23.02.2016 (wtorek) godz. 15.30
- ▶ 10.03.2016 (czwartek) godz. 15.30

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Kierownik naukowy dr Janusz Michalak

Ogłoszenie

Kurs doskonalący – warsztaty praktyczne* (wymagany formularz zgłoszeniowy)

NAGŁE STANY ZAGROŻENIA ŻYCIA Z PRZYCZYN SERCOWO-NACZYNIOWYCH

W trakcie kursu prelekcje przeplatane są ćwiczeniami praktycznymi.

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Terminy:

- ▶ 1.03.2016 (czwartek) godz. 15.30
- ▶ 12.05.2016 (czwartek) godz. 15.30

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych

Kierownik naukowy dr n. med. Wojciech Rychlik

Koordynator warsztatów praktycznych dr Janusz Michalak

- ▶ 2.03.2016 (środa) godz. 16.00

Kurs doskonalący

ZAOPATRYWANIE W RAMACH ORTOPEDII I TRAUMATOLOGII NARZĄDU RUCHU W WARUNKACH SOR I IZBY PRZYJĘĆ

(Kurs jest przeznaczony dla młodych lekarzy rozpoczynających pracę zawodową i dyżurujących w SOR. Ma dać podstawy do bezpiecznej pracy i dokładnej diagnostyki stanów pogorszenia zdrowia).

Wykład poprowadzi dr Krzysztof Musialik

- ▶ 3.03.2016 (czwartek) godz. 15.30

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

RESUSCYTACJA KRAŻENIOWO-ODDECHOWA DZIECI WEDŁUG AKTUALNYCH EUROPEJSKICH WYTYCZNYCH

Czas trwania: wykład – 5 godzin dydaktycznych, warsztaty praktyczne* – 7 godzin dydaktycznych.

Po wykładzie uczestnicy zostaną podzieleni na małe grupy warsztatowe do ćwiczeń resuscytacji z zastosowaniem manekinów i sprzętu ratunkowego.

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Każdy z uczestników wykładu weźmie udział w jednym spotkaniu warsztatowym.

Kierownik naukowy dr n. med. Ludwik Stołtny

Koordynator warsztatów praktycznych dr Janusz Michalak

- ▶ 4.03.2016 (piątek) godz. 16.30

Kurs doskonalący

WSPÓŁPRACA INTERDYSCYPLINARNA

LEKARZ DENTYSTA – PACJENT – FIZJOTERAPEUTA.

TERAPIA MANUALNA W DYSFUNKCJACH STAWU

SKRONIOWO-ŻUCHWOWEGO

(z pokazem praktycznym)

Kierownik naukowy dr Rafał Kielkowski

- ▶ 8.03.2016 (wtorek) godz. 16.00

Kurs doskonalący

ZAOPATRYWANIE W RAMACH CHIRURGII OGÓLNEJ W WARUNKACH SOR I IZBY PRZYJĘĆ

(Kurs jest przeznaczony dla młodych lekarzy rozpoczynających pracę zawodową i dyżurujących w SOR. Ma dać podstawy do bezpiecznej pracy i dokładnej diagnostyki stanów pogorszenia zdrowia).

Wykład poprowadzi dr Katarzyna Lison

- ▶ 9.03.2016 (środa) godz. 15.30

Kurs doskonalący

PROBLEMY TERAPII PRZEWLEKŁEGO BÓLU W PRAKTYCE LEKARZA POZ

Kierownik naukowy prof. dr hab. n. med. Hanna Misiółek

Śląska Izba Lekarska w Katowicach zaprasza na **KURSY I KONFERENCJE**

ciąg dalszy ze str. 17 ►►►

► **17.03.2016 (czwartek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

ZABURZENIA NEURORÓZWOJOWE U DZIECI

– ROLA LEKARZA POZ.

**WSPÓŁPRACA Z NEUROLOGIEM DZIECIĘCYM
I REHABILITANTEM**

Kierownik naukowy dr n. med. Leszek Strój

► **19.03.2016 (sobota) godz. 9.00**

Konferencja

ŚLĄSKA WIOSNA INTERNISTYCZNA

Współpraca: Oddział Śląski Towarzystwa Internistów Polskich

Kierownik naukowy prof. dr hab. n. med. Grzegorz Cieślak

► **22.03.2016 (wtorek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

Pacjent internistyczny w SOR i Izbie Przyjęć. Część 1

(Kurs jest przeznaczony dla młodych lekarzy rozpoczynających pracę zawodową i dyżurujących w SOR. Ma dać podstawy do bezpiecznej pracy i dokładnej diagnostyki stanów pogorszenia zdrowia).
Wykład poprowadzi dr Karol Holona

Kurs doskonalący – warsztaty praktyczne*(wymagany formularz zgłoszeniowy)

NAGŁE STANY CHIRURGICZNE U DZIECI

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych

Kierownik naukowy dr n.med. Ludwik Stołtny

Koordinator warsztatów praktycznych dr Janusz Michalak

Terminy:

► **29.03.2016 (wtorek) godz. 15.30**

► **2.06.2016 (czwartek) godz. 15.30**

► **2.04.2016 (sobota) godz. 10.30**

Konferencja interdyscyplinarna

**ZABURZENIA KRZEPNIĘCIA I KRWOTOKI W ZABIEGOWYCH
DZIEDZINACH MEDYCYN**

Kierownik naukowy prof. dr hab. n. med. Hanna Misiółek

► **11.04.2016 (poniedziałek) godz. 15.30**

Kurs doskonalący (wymagany formularz zgłoszeniowy)

RESUSCYTACJA KRAŻENIOWO-ODDECHOWA DOROSŁYCH WEDŁUG AKTUALNYCH EUROPEJSKICH WYTYCZNYCH

Czas trwania: wykład – 5 godzin dydaktycznych, warsztaty praktyczne* – 7 godzin dydaktycznych.

Po wykładzie uczestnicy zostaną podzieleni na małe grupy warsztatowe do ćwiczeń resuscytacji z zastosowaniem manekinów i sprzętu ratunkowego.

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Każdy z uczestników wykładu weźmie udział w jednym spotkaniu warsztatowym

Kierownik naukowy prof. dr hab. n. med. Hanna Misiółek

Koordinator warsztatów praktycznych dr Janusz Michalak

► **5.04.2016 (wtorek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

PACJENT NEUROLOGICZNY W SOR I IZBIE PRZYJĘĆ

(Kurs jest przeznaczony dla młodych lekarzy rozpoczynających pracę zawodową i dyżurujących w SOR. Ma dać podstawy do bezpiecznej pracy i dokładnej diagnostyki stanów pogorszenia zdrowia).
Wykład poprowadzi dr Kamila Malinowska

► **12.04.2016 (wtorek) godz. 16.00**

Kurs doskonalący

PACJENT PEDIATRYCZNY W SOR I IZBIE PRZYJĘĆ

(Kurs jest przeznaczony dla młodych lekarzy rozpoczynających pracę zawodową i dyżurujących w SOR. Ma dać podstawy do bezpiecznej pracy i dokładnej diagnostyki stanów pogorszenia zdrowia).
Wykład poprowadzi dr Anna Machura

► **14.04.2016 (czwartek) godz. 15.00**

Konferencja

NIETYDOLNOŚĆ SERCA JAKO SCHORZENIE INTERDYSCYPLINARNE

Kierownik naukowy Prof. dr hab. n. med. Krzysztof S. Gołba

Kurs doskonalący – warsztaty praktyczne* (wymagany formularz zgłoszeniowy)

NAGŁE STANY ZAGROŻENIA ŻYCIA U DZIECI

W trakcie kursu prelekcje przeplatane są ćwiczeniami praktycznymi. Tematyka obejmuje większość nieurazowych, nagłych stanów zagrożenia życia u dzieci.

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Terminy:

► **19.04.2016 (wtorek) godz. 15.30**

► **31.05.2016 (wtorek) godz. 15.30**

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych

Kierownik naukowy dr n. med. Ludwik Stołtny

Koordinator warsztatów praktycznych dr Janusz Michalak

Kurs doskonalący

RESUSCYTACJA NOWORODKÓW PO ZMIANACH W EUROPEJSKICH WYTYCZNYCH

(warsztaty przygotowane dla lekarzy, którzy wcześniej uczestniczyli w kursach z RKO noworodków)

Terminy:

► **28.04.2016 (czwartek) godz. 15.30**

► **10.05.2016 (wtorek) godz. 15.30**

► **13.06.2016 (poniedziałek) godz. 15.30**

Czas trwania: 7 godzin dydaktycznych

Koszt uczestnictwa – 50 zł

Kierownik naukowy dr hab. n. med. Iwona Maruniak-Chudek

Kursy i konferencje odbędą się w Domu Lekarza w Katowicach przy ul. Grażyńskiego 49a. Kursy dostępne dla wszystkich zainteresowanych członków ŚIL. Liczba miejsc ograniczona możliwościami technicznymi sali wykładowej – zachęcamy do wstępnego zgłaszania zamiaru uczestnictwa. O udziale decyduje kolejność przybycia na szkolenie do Domu Lekarza. Możliwość uzyskania certyfikatu potwierdzającego zdobycie punktów edukacyjnych. Dodatkowe informacje dostępne pod numerem telefonu: 32 60 44 225 lub drogą elektroniczną: kursy@izba-lekarska.org.pl

Resuscytacja dorosłych i dzieci po zmianach w europejskich wytycznych

W medycynie najważniejsze jest doświadczenie praktyczne. Każdy z nas lekarzy najlepiej robi to, co wykonuje w pracy rutynowo. Nie inaczej jest z rozpoznawaniem i leczeniem nagłych stanów zagrożenia życia, w tym nagłego zatrzymania krążenia.

Jest zjawiskiem naturalnym, że Koleżanki i Koledzy pracujący tylko w poradniach spotykają się sporadycznie ze stanami nagłymi i nie czują się w tej materii pewnie.

Dodatkowo świadomość powagi sytuacji, wynikająca z dużej wiedzy lekarza, może paradoksalnie usztywniać jego działania. Tymczasem w dużych przychodniach przewijają się codziennie setki (!) ludzi z przeróżnymi chorobami. Tam wszystko może się zdarzyć... i niestety zdarza się.

Tylko ćwiczenia i symulacje przypadków na fantomach z wykorzystaniem sprzętu ratunkowego, maksymalnie zbliżają warunki szkolenia do warunków realnych zdarzeń. Tak jak dzieje się to w życiu, symulujemy zdarzenia nie tylko w szpitalu, poradni lub gabinecie lekarskim, ale także w typowych miejscach publicznych. Wszędzie tam, gdzie trudna sytuacja zaskoczyła już niejednego lekarza. Nasi instruktorzy to doświadczeni lekarze, którzy z pełną przychylnością i empatią ćwiczą postępowanie w krytycznych sytuacjach wspólnie z uczestnikami szkoleń. Mam zaszczyt i przyjemność koordynować pracę kilku zespołów instruktorskich utworzonych na potrzeby różnych kursów. Wspólnie wciąż doskonalimy metody dydaktyczne w trakcie ćwiczeń poddając się ocenie kursantów w ankietach. To właśnie w tych ankietach lekarze w wolnych uwagach spontanicznie podkreślają, żeby wprowadzić cyklicznie kursy „przypominające”. Mamy już na tym polu dobre doświadczenia...

Charakterystyczne dla lekarzy uczestniczących powtórnie w naszych kursach jest na przykład stwierdzenie, że od poprzedniego ich szkolenia „te fantomy teraz lepiej działają – poprzednio były jakieś takie sztywne, trudno je było wentylować”. Odpowiadam wówczas zgodnie z prawdą, że to nie zasługa fantomów, to tylko „wasze wyćwiczone, sprawne ręce i nic więcej” ...

Na luty i marzec 2016 roku zaplanowaliśmy właśnie kilka nowych kursów „przypominających” specjalnie dla lekarzy, którzy uczestniczyli już w podstawowych kursach z RKO dorosłych lub RKO dzieci. Odbędą się one w formie jednodniowych warsztatów praktycznych pod tytułem **„Resuscytacja dorosłych i dzieci po zmianach w europejskich wytycznych”**.

Głównym powodem są więc zmiany wytycznych wprowadzane cyklicznie co pięć lat przez Europejską Radę Resuscytacji. Właśnie nadszedł ten czas jesienią 2015 r. Jesteśmy już obecnie w Europie po oficjalnym ogłoszeniu tych zmian na konferencji w Pradze oraz w trakcie szkoleń recertyfikujących dla instruktorów. Analizujemy interpretacje tych zmian przez gremia europejskie, by następnie rozpocząć implementację nowych wytycznych w różnych dziedzinach medycyny, także w ramach działalności dydaktycznej Śląskiej Izby Lekarskiej.

Następnie, na marzec i kwiecień przygotowujemy **kursy podstawowe z RKO dorosłych i dzieci** według zaktualizowanego programu obejmującego także ostatnie zmiany – dla lekarzy, którzy nie brali jeszcze udziału w tych kursach.

W maju i czerwcu zaprosimy lekarzy zainteresowanych jednodniowymi warsztatami „przypominającymi” pod tytułem **„Resuscytacja noworodków po zmianach w europejskich wytycznych”**.

Równolegle będziemy kontynuować dwa praktyczne kursy cieszące się niesłabnącym zainteresowaniem naszych lekarzy:

„Nagłe stany zagrożenia życia z przyczyn sercowo-naczyniowych” oraz „Nagłe stany zagrożenia życia u dzieci”.

I wreszcie podjęliśmy decyzję o przygotowaniu II edycji **interdyscyplinarnej konferencji na temat krwotoków w zabiegowych dziedzinach medycyny**. Jej I edycja w ubiegłym roku zgromadziła duże grono lekarzy w sali audytorijnej. Tym razem chcę położyć jeszcze większy nacisk na zaburzenia krzepnięcia jako przyczyny ciężkich krwotoków okołoperacyjnych. Niespotykany rozwój tej grupy kursów w ostatnich latach stał się możliwy dzięki dobremu wyposażeniu Izby oraz poparciui licznych inicjatyw Komisji Kształcenia przez Prezydium ORL. Pozwoliło to stworzyć silny ośrodek doskonalenia lekarzy w zakresie RKO i nagłych stanów zagrożenia życia w Śląskiej Izbie Lekarskiej.

Pełny profesjonalizm, zaangażowanie oraz autorytet współpracujących z nami kierowników naukowych pozwoliły osiągnąć wyjątkowy poziom merytoryczny naszych szkoleń. A dzięki połączeniu tego ze żmudną i sprawną pracą dydaktyczną instruktorów w czasie ćwiczeń osiągnęliśmy najwyższe oceny uczestników. Serdecznie dziękuję za tę świetną współpracę wszystkim kierownikom naukowym i instruktorom!

Zapraszamy kolejnych lekarzy, w każdym wieku i na każdym etapie kariery zawodowej do udziału w naszych kursach doskonalących. ●

w imieniu Komisji ds. Kształcenia Podyplomowego ORL
Janusz Michałak,
koordynator kursów z RKO
i stanów nagłych w Śląskiej Izbie Lekarskiej

Autor tekstu jest specjalistą anestezjologii i intensywnej terapii oraz instruktorem pierwszej pomocy medycznej certyfikowanym przez Polskie Towarzystwo Medycyny Ratunkowej i Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Posiada ponad 25-letnie doświadczenie dydaktyczne, a od ponad 14 lat prowadzi szkolenia z RKO dla lekarzy i lekarzy dentyistów. Jest inicjatorem i koordynatorem kursów z RKO i stanów nagłych w Śląskiej Izbie Lekarskiej. W obecnej kadencji pełni funkcję wiceprzewodniczącego Komisji ds. Kształcenia Podyplomowego ORL, jest członkiem Okręgowej Rady Lekarskiej.

Terminy i szczegóły najbliższych szkoleń – w osobnym miejscu tego numeru czasopisma i na stronie www. Odpłatność jest symboliczna, gdyż izby lekarskie pokrywają ok. 90% kosztów szkolenia.

II Andrzejki Stomatologiczne 2015

(27-28 listopada, Wisła, Hotel Stok)

Znany ze swoich wystąpień **Winston Churchill powiedział kiedyś: „Mówca powinien wyczerpać temat, ale w żadnym razie nie może wyczerpać publiczności”. Wydaje się, że wykłady, które odbyły się podczas drugiej edycji Andrzejek Stomatologicznych, zorganizowanych przez Komisję Stomatologiczną Śląskiej Izby Lekarskiej, pod patronatem prezesa ORL Jacka Kozakiewicza, stanowiły potwierdzenie tej wypowiedzi...**

Powstała przed rokiem inicjatywa organizowania dla stomatologów, szczególnie z okręgu śląskiego (ale i nie tylko), corocznych spotkań szkoleniowo-integracyjnych, nie okazała się jednorazowym epizodem. Dzięki zaangażowaniu i wielomiesięcznej pracy członków Komisji Stomatologicznej, kolejny, drugi raz mogły odbyć się Andrzejki Stomatologiczne. Tym razem miały one miejsce w zimowej już scenerii stoków, otaczających Wisłę, w oferującym mnogie atrakcje Hotelu Stok i przyciągnęły trzykrotnie większą liczbę stomatologów, niż w roku ubiegłym (niezależnie od przyjeżdżających z osobami towarzyszącymi).

Przygotowane dla uczestników wykłady dotyczyły szeregu dziedzin: stomatologii wieku rozwojowego, materiałoznawstwa, higieny jamy ustnej, ortodontji, implantologii, ale także tematyki wykraczającej poza stomatologię – psychologii, ekonomii i prawa. A uzupełnione były warsztatami z implantologii. Równolegle też, w sobotę 28 listopada, odbywało się posiedzenie Komisji Stomatologicznej NRL.

Wystąpienia zaproszonych prelegentów przeplatane były smacznymi posiłkami, których uwieńczeniem była w piątkowy wieczór uroczysta kolacja, po której miał miejsce występ Katarzyny Piaseckiej oraz zespołu The Jazz Miglance, a w sobotni: wspólna zabawa przy muzyce, kręglach i bilardzie. Mnogość propozycji zaferowanych przez organizatorów: wykłady, warsztaty, atrakcje Hotelu oraz lokalizacja imprezy, pozwalała każdemu z uczestników samemu zaaranżować sobie dowolnie cały pobyt. Nie bez korzyści okazał się też udział sponsorów/wystawców, dzięki którym stomatolodzy mogli dokonać drobnych zakupów, uzupełniając bieżące zaopatrzenie swoich gabinetów, w atrakcyjnych cenach.

Otrzymał natomiast za udział w Andrzejkach Stomatologicznych 20 punktów edukacyjnych pozwalających uwieńczyć całość formalnym akcentem.

► PROGRAM SZCZEGÓŁOWY

Edycja ubiegłoroczna spotkania andrzejkowego, wygenerowała, dzięki licznym prośbom jej uczestników, zaprezentowany

Dr n. med. Lesław Pypecz z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi podczas swojego wykładu.

tego roku wykład o urazach zębów u dzieci (dr n. med. **Jacek Pypecz**). To wciąż temat często przewijający się w codziennej pracy, generujący wiele problemów związanych z długoterminową prognozą, a dodatkowo implikacją roszczeń rodziców w stosunku do ubezpieczeniodawcy, co wiąże się z koniecznością właściwego przygotowania pełnej dokumentacji.

Ubezpieczenia na firmę? Ochrona zdrowia siebie i swojej rodziny? Tak (!) ale świadomie i roztropnie. Tylko w ten sposób można zabezpieczyć przyszłość swoją i swojej rodziny, przekonywał lek. stom. **Jerzy Gryko**.

Poranne, piątkowe „smoothie”, składające się ze zmiksowanej ekonomii z psychologią, z odrobiną coachingu, zaserwował słuchaczom mgr **Wojciech Krówczynski**. Tylko maksymalizacja zysków przy minimalizacji nakładów pozwala odnaleźć czas na korzystanie z zarobionych pieniędzy. A właściwa strategia marketingowa, wsparta wizerunkiem medialnym i osobistym rozwojem będzie najlepszą odpowiedzią na nowe trendy zarządzania firmą.

Czy zawsze zdiagnozowana przez nas wada zgryzu u dziecka skończy się od razu wykonaniem aparatu? Coraz częściej ortodonty sugerują wstrzymanie się od leczenia w okresie rozwoju, kiedy to jeszcze jest szansa na samoistne wyrównanie i korektę wady, by przystąpić do rygorystycznej terapii (bywa, że uzupełnionej zabiegiem chirurgicznym) po osiągnięciu dojrzałości kostnej pacjenta. Najlepszy chemik, fizyk i inżynier spośród wszystkich stomatologów – profesor **Jerzy Sokołowski** przybliżył problem zastosowania cementów szkło-jonomerowych. Temat okazał się na tyle ciekawy, że słuchacze jeszcze w trakcie wystąpienia Pana Profesora zadawali liczne pytania. Stąd słuszną wydaje się idea kontynuacji spotkań z Panem Profesorem, którą zaakceptował i zgłębianie dzięki niemu arkanów wiedzy na temat innych, stosowanych w stomatologii materiałów.

Prawdziwie niewyczerpanym i kontrowersyjnym tematem okazał się problem dokumentacji medycznej, tak papierowej jak i elektronicznej (tej ostatniej obowiązek prowadzenia będziemy mieli od 1 stycznia 2018 r.). Pytaniem nie było końca. Emocje w dyskusji generowała nasza, w dużym skrócie określona bezradność, oraz niewiedza, dotycząca szczegółów Ustawy, ale także strach przed znalezieniem się po drugiej stronie barykady, w roli pacjenta. Całkowity brak świadomości społecznej tematu, który dotyczyć ma każdego obywatela Polski, dodatkowe koszty dla gabinetu i czas potrzebny na realizację e-dokumentacji, z wszystkimi zagrożeniami (a nie jest ich mało!) oburzała, a nawet wywoływała złość słuchaczy. Stąd dyskusja miała szansę wykroczenia daleko poza ramy czasowe spotkania, nawet mimo iż ostatni, szkoleniowy zaplanowany punkt Andrzejek, dotyczący dylematów w sprawozdawczości dla NFZ, nie odbył się z powodu zbagatelizowania zaproszenia na spotkanie przez przedstawiciela Funduszu i wakat czasu pozwalający na przedłużenie dyskusji o e-rewolucji. Natomiast burzliwa reakcja uczestników Andrzejek Stomatologicznych na problem dokumentacji, stanie się z pewnością przyczyną zdominowania prac przyszłorocznych Komisji Stomatologicznej tym tematem. Prace nad kolejną edycją Stomatologicznych Andrzejek, w 2016 roku, rozpoczęły się już w dzień po zakończeniu edycji 2015. Miejmy nadzieję, że z każdym rokiem ta szkoleniowo-integracyjna impreza przyciągać będzie coraz szersze kręgi stomatologów. A wzrost zainteresowania będzie efektem przede wszystkim wsłuchiwanie się organizatorów w potrzeby potencjalnych uczestników i dobierania takich tematów i wykładowców, które spełnią wszystkie, nawet najbardziej wybredne i wyrafinowane gusta... ●

Dr n. med. **Agnieszka A. Pawlik**

Nadanie tytułu Doktora Honoris Causa prof. dr. hab. n. med. Zbigniewowi K. Wszółkowi

Wybitny naukowiec w zakresie badań genetycznych w przypadkach rodzinnego występowania choroby Parkinsona, prof. Zbigniew Wszółek z Mayo Clinic w USA został wyróżniony tytułem Doktora Honoris Causa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

foto: Joanna Wójcik

Od lewej: profesorowie Jan Zejda, Zbigniew K. Wszółek, Przemysław Jałowiecki, Grzegorz Opala.

5 listopada 2015 r. miała miejsce podniosła uroczystość na Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach – nadanie tytułu Doktora Honoris Causa SUM profesorowi Zbigniewowi K. Wszółkowi.

Uroczystość została rozpoczęta przez JM Rektora SUM, prof. dr hab. n. med. **Przemysław Jałowieckiego**, który powitał przybyłych gości i skierował kilka słów do uhonorowanego:

– *Doktorat honorowy odbierze dziś osoba wybitna, człowiek cieszący się uznaniem całego świata nauki. Niekwestionowany autorytet naukowy, intelektualny i moralny.*

Laudację promotora wygłosił prof. dr hab. n. med. **Grzegorz Opala**, minister zdrowia w rządzie **Jerzego Buzka**, który przedstawił dorobek naukowy profesora Z. Wszółka oraz podkreślił związki wyróżnionego z SUM – swoją Alma Mater. Gościem uroczystości był dr n. med. **Jacek Kozakiewicz**, prezes ORL w Katowicach.

Prof. Zbigniew K. Wszółek, dziękując za przyznany tytuł powiedział:

– *Jest to dla mnie wyjątkowe wyróżnienie z racji tego, że jestem wychowankiem tej uczelni i starałem się ją reprezentować najlepiej jak mogłem na całym świecie, gdzie leczyłem pacjentów, badałem chorych, prowadziłem badania naukowe czy wykladałem. Jestem niezmiernie uhonorowany tym wielkim zaszczytem, który na mnie spłynął. Postaram się nosić ten tytuł, najlepiej jak będę mógł.*

Następnie Laureat wygłosił wykład oparty

na prowadzonej przez siebie diagnostyce i badaniach pt. „Neurologia translacyjna. Przykłady postępowań technologicznych na podstawie własnego doświadczenia”.

Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Wszółek jest światowej sławy autorytetem w zakresie badań genetycznych w przypadkach rodzinnego występowania choroby Parkinsona, zespołów parkinsonowskich i otępienia czołowo-skroniowego. Jest autorem oraz współautorem ponad 430 prac naukowych i publikacji z zakresu nowych genów biorących udział w etiologii choroby Parkinsona, choroby Alzheimerera, atypowych parkinsonizmów, dystonii i innych chorób zwyrodnieniowych ośrodkowego układu nerwowego. Profesor Z. Wszółek jest także redaktorem i recenzentem licznych czasopism naukowych, współautorem opatentowanych odkryć związanych z identyfikacją mutacji genetycznych w rodzinnej chorobie Parkinsona, mutacji genetycznych związanych z rodzinnym parkinsonizmem oraz nowego polinukleotydu w rodzinnej chorobie Parkinsona.

Profesor jest również członkiem kilkunastu Towarzystw Neurologicznych, m.in. American Academy of Neurology, American Neurology Association, American Clinical Neurophysiology Society, Mayo Alumni Association, International Association of Parkinsonism and Related Disorders, Association of

Electrodiagnostic Medicine, Parkinson Study Group, Duval Country Medical Society, Florida Medical Association i World Federation of Neurology Research Group on Parkinson's Disease and Related Disorders.

Ponadto jest członkiem Komitetu Wykonawczego i skarbnikiem World Federation of Neurology Research Group on Parkinson's Disease and Related Disorders oraz współzałożycielem International Association of Parkinsonism and Related Disorders oraz Foundation of Parkinsonism and Related Disorders, a także członkiem zarządu w International Association of Parkinsonism and Related Disorders.

W uznaniu dorobku naukowego oraz aktywnej współpracy z polskimi ośrodkami naukowymi został wyróżniony Honorowym Członkostwem Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, Honorowym Członkostwem Sekcji Schorzeń Pozapiramidowych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego oraz Honorowym Członkostwem Japońskiego Towarzystwa Neurologicznego.

* *Dorobek prof. Z. Wszółka opracowany na podstawie danych zamieszczonych na stronie Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach (<http://www.sum.edu.pl/wiadomosci-lista/3841-nadanie-tytulu-doktora-honoris-causa-panu-prof-dr-hab-n-med-zbigniewowi-k-wszolkowi>).* ●

Uroczyste Dyplomatorium Wydziału Lekarskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

Birety w górę!

foto: Joanna Wójcik

6 listopada 2015 r. w Centrum Kultury Katowice im. Krystyny Bochenek odbyło się uroczyste dyplomatorium absolwentów Wydziału Lekarskiego w Katowicach Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. W uroczystości udział wzięli prof. dr hab. n. med. **Joanna Lewin-Kowalik** – prorektor ds. studiów i studentów SUM, prof. dr hab. n. med. **Jan E. Zejda** – dziekan Wydziału Lekarskiego w Katowicach, prof. dr hab. n. med. **Jerzy Wojnar** – prodziekan ds. studenckich, prof. dr hab. n. med. **Andrzej Witek** – prodziekan ds. przewodów doktorskich, dr hab. n. med. **Marek Waluga** – prodziekan ds. dydaktyki anglojęzycznej, dr n. med. **Jacek Kozakiewicz** – prezes ORL w Katowicach, nauczyciele akademicy oraz główni bohaterowie wieczoru – absolwenci wraz z rodzinami i bliskimi.

– *W imieniu śląskiej rodziny lekarskiej składam Wam Koleżanki i Koledzy serdeczne gratulacje w związku z osiągnięciem założonego celu, jakim jest ukończenie studiów medycznych. Jednocześnie składam na ręce Władz Uczelni podziękowania za trud włożony w przygotowanie nowych członków Śląskiej Izby Lekarskiej. Dziękując, zwracam się także do Państwa najbliższych, bez których pomocy i wsparcia dzisiejszy sukces byłby często wręcz niemożliwy, a na pewno trudniejszy w osiągnięciu. Chciałbym, aby każdy z Was miał w pamięci słowa powtarzane przez naszych Mistrzów i Nauczycieli, a zwłaszcza trzy maksymy: „rozwijając swoją wiedzę, nie należy gubić mądrości”, „pracujemy, aby żyć, a nie żyjemy by pracować” oraz – co bardzo ważne*

– „pieniądze zostały wynalezione dla ludzi, a nie ludzie dla pieniędzy” – życzył i podkreślał prezes Kozakiewicz.

Dyplomy ukończenia studiów otrzymało 190 absolwentów SUM, w tym – co warte podkreślenia – 141 kobiet. Zgodnie z tradycją, w trakcie uroczystości absolwenci złożyli przysięgę lekarską. Podczas dyplomatorium zostali wyróżnieni absolwenci, którzy uzyskali najwyższą średnią ocen:

wał dla absolwentów zaangażowanych w prace samorządowe. Symboliczne pluszowe misie zostały wręczone dr dr: **Aleksandrze Barylak, Oskarowi Bożkowi, Esterze Dobrzyńskiej, Pawłowi Jasińskiemu, Marcie Lampert i Ewie Pękali**. za wieloletnią współpracę samorządową oraz zasługi dla Samorządu Studenckiego SUM.

Władze SUM, absolwenci i goście wystu-

Oby każdy z Was miał w pamięci słowa powtarzane przez naszych Mistrzów i Nauczycieli, a zwłaszcza trzy maksymy: „rozwijając swoją wiedzę, nie należy gubić mądrości”, „pracujemy, aby żyć, a nie żyjemy by pracować” oraz – co bardzo ważne – „pieniądze zostały wynalezione dla ludzi, a nie ludzie dla pieniędzy”.

dr **Aleksandra Kolarczyk-Haczyk**, dr **Katarzyna Duda** i dr **Aleksander Salomon-Perzyński**, który w jesiennej sesji Lekarskiego Egzaminu Końcowego uzyskał najlepszy wynik w kraju. Dyplomami uhonorowano także absolwentów, którzy odnieśli sukcesy sportowe. W tej grupie znaleźli się dr dr: **Joanna Blus, Aleksandra Dejner, Paulina Kałuża, Adam Kapias, Paweł Kośmider, Katarzyna Kurant, Piotr Mośny, Wojciech Tendel**. Nie zabrakło także słów uznania i podzięko-

chali również wykładu wygłoszonego przez prof. dr hab. n. med. **Bogusława Okopienia**, kierownika Katedry Farmakologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach SUM pt. „Z farmakologią w samodzielność”.

W części artystycznej uroczystości wystąpili dr **Jakub Sazanów-Lubelski** oraz Chór Śląskiej Izby Lekarskiej „CAMES”. ●

Joanna Wójcik

Staż już za nimi...

W Szpitalu Zakonu Bonifratrów pw. Aniołów Stróżów w Katowicach, 30 października 2015 r. uroczystie pożegnano lekarzy kończących w nim staż. W dawnym refektarzu Zakonu wspólnie zasiedli młodzi lekarze, którzy już niebawem uzyskają pełne prawo wykonywania zawodu oraz lekarze dopiero rozpoczynający staż.

Uroczystość pożegnania stażystów została poprzedzona Mszą Świętą w ich intencji. Właściwą część spotkania rozpoczęła dr n. med. **Maria Janusz**, dyrektor Szpitala:

– Wszystkim Państwu serdecznie gratuluję zakończenia tak ważnego etapu kształcenia zawodowego jakim jest staż. Mam nadzieję, że będziecie miło wspominać ten okres, zarówno z punktu widzenia umiejętności, które nabyliście, jak i przyjaźni, które nawiązaliście. My o Was na pewno nie zapomnimy.

Specjalnym gościem uroczystości był dr n. med. **Jacek Kozakiewicz**, prezes ORL w Katowicach, który w imieniu śląskiego samorządu lekarskiego pogratulował młodym lekarzom i złożył im życzenia:

– Szanowne Koleżanki i Koledzy, życzę Wam sukcesów w życiu zawodowym oraz osobistego szczęścia. Jednocześnie pragnę podziękować Pani Dyrektor za szczególną życzliwość jaką otaczani są w Szpitalu młodzi adepci medycyny, co przekłada się na ilość chętnych lekarzy do odbywania stażu właśnie w tym miejscu.

Z dużą uwagą życzeniom przysłuchiwali się także: brat **Anzelm Skiba** – przeor Konwentu Bonifratrów, ojciec **Lucjan Osiecki** – kapelan Szpitala, dr **Joanna Wróblewska-Bałys** oraz dr **Ewa Pikulska-Chrobak** – lekarze koordynatorzy stażu, kierownicy

oddziałów szpitalnych, m.in. dr n. med. **Jan Kabat** – kierownik Oddziału Chirurgii Ogólnej, dr hab. n. med. **Andrzej Madej** – kierownik Oddziału Chorób Wewnętrznych. ●

Joanna Wójcik

Od 2010 do 2015 r. w Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach staż odbyło 96 lekarzy, z czego ostatnia grupa liczyła 18 osób. Obecnie staż odbywa 22 lekarzy na oddziałach: Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Chorób Wewnętrznych, Ginekologiczno-Położniczym, Noworodkowym, Chirurgii Ogólnej oraz Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej.

Podczas spotkania panowała miła i rodzinna atmosfera, którą uświetniły wykłady okolicznościowe wygłoszone przez prezesa ORL **Jacka Kozakiewicza** oraz dr **Annę Jarosz-Lesz**. Pierwszy – *Problem współczesnych lekarzy – „krocząca” dehumanizacja*, poświęcony był problemowi dehumanizacji medycyny, stanowił także temat konferencji zorganizowanej w Domu Lekarza 10 października br. Wykład dr A. Jarosz-Lesz, zatytułowany *O medycynie ogólnych słów kilka* dotyczył podstawowych zasad jakie powinien znać każdy lekarz rozpoczynający swoją drogę zawodową.

foto.: Joanna Wójcik

Stoją od lewej: dr Jan Kabat, lekarze, którzy ukończyli staż (Katarzyna Piecha, Dominika Kaps-Kopiec, Joanna Malisz, Radosław Duda, Ewa Kała, Maria Kmieć, Jan Chrobak, Anna Rząsa, Rafał Drobot, Anna Kolańska, Emil Jędrzych, Katarzyna Adamczyk, Olga Koziel), Br. Anzelm Skiba OH. Siedzą od prawej: doc. Andrzej Madej, Ewa Bujak, dr Joanna Wróblewska-Bałys, dr Jacek Kozakiewicz, dr Maria Janusz, dr Anna Jarosz-Lesz.

Z sukcesów członków samorządu lekarskiego ŚIL

Krzyże Wolności i Solidarności

Tym, którym zawdzięczamy wolność, którym byli solidarni.

Na mocy postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, **Andrzeja Dudy** z dnia 27 sierpnia 2015 r. o nadaniu odznaczeń, na wniosek prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, za zasługi w działalności na rzecz niepodległości i suwerenności Polski oraz respektowania praw człowieka w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, odznaczone zostały dwie członkinie Śląskiej Izby Lekarskiej. Podczas obchodów 35. rocznicy podpisania katowickiego porozumienia sierpniowego, zorganizowanych przez Instytut Pamięci Narodowej 11 września br. w Pałacu Kultury Zagłębia w Dąbrowie Górniczej, Krzyżem Wolności i Solidarności odznaczona została dr n. med. **Iwona Świętochowska**, wieloletnia działaczka śląskiego samorządu lekarskiego. W imieniu Prezydenta RP odznaczenie wręczył dr **Łukasz Kamiński** – prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Tym samym odznaczeniem Prezydent RP postanowił uhonorować dr **Annę Boduch-Kulińską**, której Krzyż Wolności i Solidarności zostanie wręczony podczas uroczystej ceremonii w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach 16 grudnia br. ●

Bogna Blecharz

Gloria Medicinae

3 października br. na Zamku Królewskim w Warszawie miała miejsce uroczystość wręczenia medalu Gloria Medicinae osobom szczególnie zasłużonym w dziedzinie medycyny. Wśród wyróżnionych prestiżowymi orderami znalazł się prof. dr hab. n. med. **Jacek Gawrychowski**, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze SUM. Dekoracji Medalem Gloria Medicinae dokonali: Kanclerz Kapituły, prof. dr hab. med. **Wojciech Noszczyk** i Sekretarz Kapituły, prof. dr hab. med. **Tadeusz Tołłoczko**.

Medal Gloria Medicinae nadawany jest przez Polskie Towarzystwo Lekarskie za wybitne zasługi dla medycyny. Odznaczenie ustanowiono w 1990 roku z inicjatywy prezesa Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, prof. **Jerzego Woy-Wojciechowskiego**. ●

Złoty Medal na targach INNOVA 2015

21 listopada br. prof. zw. dr hab. n. med. dr h. c. mult. **Aleksander Sieroń** otrzymał medal na targach INNOVA 2015 r. wraz z firmą INVENTMED Sp. z o.o. za urządzenie terapeutyczne wie-

lofunkcyjne LASEROBARIA-S. Targi innowacyjności i wynalazczości Brussels Innova to doroczne targi gromadzące wynalazców z kilkunastu krajów, przy czym polska delegacja zawsze odgrywa znaczącą rolę wśród wystawców. Przeglądu i oceny wynalazków dokonuje międzynarodowe jury, które następnie przyznaje nagrody w poszczególnych kategoriach. Należy podkreślić, że najbardziej prestiżową nagrodę – Grand Prix Innova – w ub. roku otrzymał także prof. Sieroń. ●

Krystyna Labus

Profesor **Aleksander Sieroń** kierownik Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej oraz Ośrodka Diagnostyki i Terapii Laserowej Nowotworów bytomskiego Szpitala Specjalistycznego nr 2 przy ulicy Batorego – od 30 września 2015 r. został **konsultantem krajowym w dziedzinie angiologii**. Decyzję w tej sprawie podjął minister zdrowia prof. Marian Zembala. Kierowana przez prof. Sieronia Klinika jest jedną z trzech placówek publicznych w kraju, zajmujących się angiologią w szerokim spectrum. Osiągnięcia i dokonania placówki wielokrotnie nagradzono na arenie ogólnopolskiej oraz międzynarodowej (szerzej o krajowych konsultantach z naszego regionu w następnych edycjach „Pro Medico”).

Lekarz – laureatem konkursu poetyckiego

W ramach obchodów 150-lecia uzyskania praw miejskich przez miasto Katowice ogłoszony został okolicznościowy konkurs na wiersz lub fraszkę napisaną w mowie śląskiej. Konkurs patronatem objęli prezydent Katowic **Marcin Krupa** i poseł **Jan Rzymelka**, a organizatorem imprezy była Instytucja Kultury – Katowice Miasto Ogrodów. 21 października 2015 r. jury ogłosiło wyniki konkursu, przyznając sześć równorzędnych wyróżnień dla utworów wybranych spośród ponad 50 wierszy nadesłanych na konkurs. Jednym z laureatów został prof. dr n. med. **Eugeniusz Józef Kucharz**, kierownik Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest on autorem wiersza „Katowice pijkne som”. Jako ciekawostkę można dodać, że w nagrodzonym utworze znalazł się fragment „medyczny” o następującym brzmieniu:

*W łochojckim lazarecie wszystkie dyć to czujom,
Co im gibko syrcie grajfine dochtory wyrychtuju.*

Należy wspomnieć, że Eugeniusz J. Kucharz jest tłumaczem kilku rozdziałów angielskiej książki dla dzieci „Winnie-the-Pooh”, czyli „Kubuś Puchatek” na mowę śląską, które opublikował w 2012 r. pod tytułem „Berek Puchok”. ●

Anna Kotulska

Nagroda Jakości KIG

Dr n. med. **Józef Kurek** został finalistą IX edycji konkursu Polskiej Nagrody Jakości przy Krajowej Izbie Gospodarczej w kategorii „Znakomity Przywódca” (pełna informacja na stronie internetowej ŚIL „Aktualności” z 19. XI. br.). ●

X Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe Polskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii „Skóra zwierciadłem wnętrza człowieka i jego zdrowia”

Jubileuszowa edycja

X Sympozjum objęte patronatem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego odbyło się w dniach 14-17 maja 2015 r. w Karpaczu. Organizacji tego ważnego spotkania naukowo-szkoleniowego podjął się zespół naukowy Katedry i Kliniki Dermatologii Wydziału Lekarskiego SUM w Katowicach.

Przewodniczącą komitetu naukowego i organizacyjnego była prof. dr hab. **Ligia Brzezińska-Wcisło**, a funkcję sekretarza komitetu naukowego i organizacyjnego pełniła dr hab. **Anna Lis-Święty**. Na miejsce obrad wybrano Centrum Konferencyjne w Karpaczu, które zgromadziło około 400 uczestników. Do udziału w sympozjum oprócz znanych polskich dermatologów zaproszono także wybitnych naukowców z innych specjalności: prof. dr hab. **Urszulę Mazurek** – kierownika Katedry i Zakładu Biologii Molekularnej, Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej SUM w Sosnowcu oraz prof. dr hab. **Irenę Krupkę-Matuszczyk** – kierownika Katedry i Kliniki Psychiatrii i Psychoterapii Wydziału Lekarskiego SUM w Katowicach. Sympozjum zaszczylił swoją obecnością również prof. dr med. **Swen Malte John** – kierownik Instytutu Dermatologii Interdyscyplinarnej, Prewencyjnej i Rehabilitacyjnej Uniwersytetu w Osnabrueck w Niemczech.

Podczas uroczystego otwarcia, uczestników powitali przewodnicząca Komitetu Naukowego Sympozjum: prof. dr hab. n. med. **Ligia Brzezińska-Wcisło** i prof. dr hab. **Jacek Szepietowski**, prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego. W sesji plenarnej, inauguracyjnej, wykłady poświęcone były pamięci wybitnych polskich dermatologów. Pierwszy wykład im. Prof. Mariana Grzybowskiego nt. „*Keratoacanthoma – wczoraj i dziś, jeden z problemów badanych przez profesora Mariana Grzybowskiego*” wygłosiła prof. Urszula Mazurek. Następnie dwa wykłady im. prof. Tadeusza Chorzelskiego i im. Prof. Rudzkiego przedstawił kolejno prof. **Zygmunt Adamski** (Poznań) i prof. **Romuald Maleszka** (Szczecin). Tematy wykładów obejmowały: „*Rozwój technik bioobrazowania autoimmunizacyjnych dermatoz pęcherzowych w świetle badań zapoczątkowanych przez profesora Tadeusza Chorzelskiego*” i „*Rola grzybów w etiopatogenezie chorób alergicznych*”. Sesję zakończył wykład interdyscyplinarny prof. Ireny Krupki-Matuszczyk nt. „*Czy istnieje jedność skóry i duszy?*”.

Drugiego i trzeciego dnia sympozjum odbyło się łącznie 11 sesji tematycznych, w trakcie których wygłoszono 70 referatów. Przedstawiono ponad 60 przypadków chorobowych (36 doniesień ustnych w dwóch sesjach i 25 doniesień w formie plakatów). Panu prof. **Wiesławowi Glińskiemu** – pomysłodawcy i twórcy Polskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii poświęcono sesję, która obejmowała prezentację 16 oryginalnych prac badawczych, które przedstawili młodzi naukowcy. Większość prac dotyczyła badań nad patogenezą łuszczycy i atopowego zapalenia skóry, tematyki szczególnie bliskiej zainteresowaniom prof. Glińskiego. Doniesienia pochodziły z różnych ośrodków: **Dominika Wcisło-Dziadecka** (Katowice), **Joanna Bartosińska** (Lublin), **Aleksandra Batycka-Baran**, **Marta Wojciechowska-Zdrojowy**, **Kalina Welz-Kubiak** (Wrocław), **Magdalena Pirowska**, **Maciej Pastuszcak** (Kraków), **Jarosław Bogaczewicz**, **Dorota Sobolewska-Sztychny** (Łódź), **Agnieszka Osmola-Mańkowska**, **Justyna Gornowicz-Porowska** (Poznań), **Magdalena Trzeciak** (Gdańsk), **Dorota Wilamowska** (Olsztyn), **Beata Jakubowska**, **Mariusz Sikora** (Warszawa), **Ewa Duchnik** (Szczecin).

Decyzją Kapituły, w której skład weszli: prof. **Andrzej Kaszuba**

Od lewej: dr Olga Glińska, prof. Andrzej Kaszuba, prof. Ligia Brzezińska-Wcisło, prof. Zbigniew Samochocki, dr Magdalena Trzeciak, dr Maciej Pastuszcak, prof. Jacek Szepietowski.

(Łódź), prof. **Waldemar Placek** (Olsztyn), prof. **Lidia Rudnicka** (Warszawa), prof. **Jacek Szepietowski** (Wrocław) i prof. **Hanna Wolska** (Warszawa) dwie prace zostały uhonorowane nagrodą: „*Ekspresje genów białek koperty rogowej w skórze pacjentów z atopowym zapaleniem skóry – SPRR3 i SPRR1A nowi gracze w patogenezie atopowego zapalenia skóry*” (**Magdalena Trzeciak**) i „*Aspekty immunologiczne surowiczoooporności u chorych na kiłę*” (**Maciej Pastuszcak**). Duża aktywność młodych dermatologów była także widoczna podczas prezentacji przypadków chorobowych, których ilość i poziom naukowy był imponujący. Tematyka pozostałych sesji obejmowała m.in.: łuszczycę, choroby zawodowe, choroby tkanki łącznej, choroby alergiczne skóry, dermatologię dziecięcą, choroby pęcherzowe i nowotwory skóry.

Najbardziej istotne i aktualne problemy z zakresu patogenezy, diagnostyki i terapii chorób skóry poruszono podczas „*Sesji profesorskiej*” i sesji: „*Aktualne wyzwania z dermatologii i wenerologii*”. Wykładowcami w obu sesjach byli wybitni polscy dermatolodzy: prof. **Andrzej Kaszuba** (Łódź): „*Nowości w etiopatogenezie i leczeniu chorób skóry 2015*” i „*Współczesne aspekty skojarzonego leczenia miejscowego w trądziku pospolitym*”, prof. **Anna Woźniacka** (Łódź): „*Skóra zwierciadłem ogólnoustrojowych procesów autoimmunizacyjnych*”, prof. **Ewa Robak** (Łódź): „*Zmiany skóry w przebiegu chorób krwi*”, prof. **Waldemar Placek** (Olsztyn): „*Mechanizm powstawania zmian skórnych w cukrzycy*”, prof. **Adam Reich** (Wrocław): „*Półpasiec – problem nadal aktualny*”, dr hab. **Małgorzata Olszewska** (Warszawa): „*Ziarniniakowe zapalenie warg*” czy dr hab. **Małgorzata Sokołowska-Wojdyło** (Gdańsk): „*Zasady opieki nad pacjentem zakażonym HIV – rekomendacje PTN AIDS 2014*”.

Ukoronowaniem udanych sesji naukowych były spotkania towarzyskie: uroczysty bankiet, który odbył się drugiego dnia sympozjum oraz wieczór pożegnalny, zakończony koncertem zespołu „Raz Dwa Trzy”. Jak co roku przyznano dwie statuetki „*Partner Polskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii*” najbardziej zasłużonym dla jej rozwoju, tym którzy uwierzyli w sens idei PA2 oraz przez lata wspierali jej działania. Laureatami, którym przyznano również tytuł Partnera Polskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii zostali: prof. **Andrzej Kaszuba** (Łódź) i prof. **Zbigniew Samochocki** (Warszawa).

Wybór Karpacza na miejsce obrad oraz interesujący i niezwykle wartościowy program naukowy sympozjum, a także imprezy towarzyszące przyczyniły się do sukcesu kolejnej XI jubileuszowej edycji Polskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii zorganizowanej pod przewodnictwem prof. Ligii Brzezińskiej-Wcisło. ●

Anna Lis-Święty

Wykłady profesora wizytującego Marka Łosa

18-19.11.2015 na Wydziale Lekarskim SUM w Katowicach gościł profesor wizytujący Kliniki Laryngologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach, Marek Łos. Wywiad z profesorem przeprowadził dr n. med. Krzysztof Siemianowicz.

Panie Profesorze, obecnie o komórkach macierzystych prawie każdy coś słyszał. Pan swoje zainteresowania naukowe koncentruje wokół iPS-ów. Może Pan pokrótce wyjaśnić, co to jest?

Istnieje wiele typów komórek macierzystych. Możemy je np. podzielić ze względu na zdolności regeneracyjne. Tak zwane tkankowe komórki macierzyste, które są odpowiedzialne za naprawę/wymianę naszych tkanek, istnieją w każdej tkance organizmu, ale są one w stanie dać początek tylko jednemu lub kilku typom komórek. Np. naskórek jest wymieniany w ciągu około dwóch tygodni i warstwa podstawna naskórka zawiera odpowiedzialne komórki macierzyste odpowiedzialne za ten proces. Natomiast embrionalne komórki macierzyste oraz tzw. iPS-y mają zdolność regeneracji praktycznie wszystkich tkanek w organizmie, ale wszczepione bez zapoczątkowania różnicowania (czyli bez obrania kierunku, w jakie komórki się przekształci i jakie komórki mają zastąpić) wywołują one powstanie nowotworu zwanego potwornikiem (teratoma). Takie niebezpieczeństwo nie istnieje, gdy przeszczepiamy komórki szpiku kostnego, lub te uzyskane/namnożone z krwi pępowinowej (tzw. mezenchymalne), ponieważ one jakby obrały już drogę różnicowania, jednakże mają one znacznie mniejsze zdolności regeneracyjne.

iPS-y są funkcjonalnie bardzo podobne lub identyczne z embrionalnymi komórkami macierzystymi. Powstają one poprzez proces tzw. reprogramowania, opisany po raz pierwszy przez prof. Yamana w 2006 (dostał za to nagrodę Nobla w 2012 r.). Obecnie reprogramowanie

polega na wprowadzeniu do komórek somatycznych (często fibroblastów) DNA lub mRNA kodującego czynniki transkrypcyjne odpowiedzialne za podtrzymywanie komórek w stanie macierzystości (niezróżnicowanym). Najczęściej używa się kombinacji czynników transkrypcyjnych Oct-4, Sox-2, Klf-4 and Myc. Czynniki te są potocznie nazywane „Yamanaka factors”. Myc jest raczej odpowiedzialny za napędzanie proliferacji/syntezy DNA niż za macierzystość, dlatego nie jest on niezbędny do reprogramowania, ale ułatwia ten proces.

Do roku 2006 medycyna regeneracyjna była uprawiana głównie w oparciu o komórki macierzyste embrionalne, komórki szpiku kostnego, lub te uzyskiwane z krwi pępowinowej. Ponieważ komórki macierzyste embrionalne pozyskuje się z zarodka w pierwszych dniach po zapłodnieniu (z wewnętrznej masy komórkowej w stadium blastocysty), aby je pozyskać trzeba zabić/zniszczyć embrión. Oczywiście w wielu krajach, również w Polsce

(ale nie w Szwecji) jest to zabronione. Komórki macierzyste embrionalne nigdy nie są identyczne z biorcą w zakresie antygenów zgodności tkankowej, więc ich użycie zawsze wiąże się z ryzykiem odrzutu przez organizm biorcy i z koniecznością zastosowania immunosupresji.

Takie problemy nie istnieją w przypadku komórek macierzystych indukowanych (iPS-ów), ponieważ mogą one być wytworzone w ciągu ok. 4-6 tygodni „na zamówienie” np. z małego fragmentu skóry pacjenta, który będzie biorcą tkanek wytworzonych z iPSów. Odpadają tutaj więc problemy natury etycznej, jak i immunologicznej (konieczność zastosowania immunosupresji). Głównie dlatego, technologia wytwarzania iPS-ów ma kluczowy wpływ na rozwój medycyny regeneracyjnej, zwłaszcza w drugiej dekadzie obecnego wieku.

Jakie nowe perspektywy dla rozwoju medycyny otwiera opanowanie techniki reprogramingu?

Profesor jest kierownikiem Department of Clinical and Experimental Medicine w Integrative Regenerative Medical Center Linköping University, Sweden. Jest również sekretarzem naukowym Centrum Medycyny Regeneracyjnej (IGEN) w Linköping oraz edytorem European Journal of Pharmacology. Profesor Łos wygłosił 18.11.2015 w Auli im. prof. Szaflarskiego dwa wykłady: „Komórki macierzyste: klasyfikacja, potencjał regeneracyjny i ich znaczenie w nowotworach” oraz „Biomateriały – znaczenie w medycynie i rys historyczny”, a 19.11.2015 w Auli im. prof. Zahorskiego wykład „Proces nowotworowy – jego wielostopniowy charakter, znaczenie w medycynie regeneracyjnej”.

iPS-y otwierają niespotykane dotąd możliwości w medycynie, zwłaszcza w chirurgii, pozwalają one na wytwarzanie genetycznie identycznych organów i organoidów w celu np. wymiany uszkodzonych fizycznie lub chorobowo organów i tkanek. Inaczej niż dotychczas, transplantacje takich organów lub tkanek nie wymagałyby immunosupresji. Produkcja iPS-ów (reprogramowanie) jest jednakże techniką nową (opisana niespełna dziesięć lat temu), i w związku z tym ma na razie pewne wady. Najbardziej popularne metody reprogramowania wykorzystują replikacyjnie defektywne lentywirusy, które niestety wbudowują się w genom komórek. Z tym wiąże się niebezpieczeństwo mutagenyzy insercyjnej. Prawie wszystkie metody reprogramowania używają kwasów nukleinowych [(c) DNA lub (m) RNA] jako nośników informacji do produkcji czynników reprogramujących (czynników Yamanaki). Nawet jeśli same wektory są nieintegrowalne, zawsze istnieje pewne ryzyko integracji, jeśli np. komórka jest zakażona wirusem który taką integrację umożliwi. Idealnie, należałoby użyć czynników reprogramujących w postaci gotowych białek. Takie metody zostały opisane, są one jednak bardzo mało skuteczne oraz bardzo drogie. Ponieważ wiele laboratoriów na świecie pracuje nad nowymi metodami reprogramowania przy użyciu białek, jak również małych cząsteczkowych związków chemicznych, należy się spodziewać przełomu w efektywności i bezpieczeństwie metod reprogramowania.

Czy rozwój medycyny regeneracyjnej wykorzystujący nowe techniki z zakresu biologii molekularnej niesie ze sobą same korzyści, czy również jakieś zagrożenia?

Każde odkrycie niesie ze sobą zarówno pozytywny, jak i negatywny potencjał. Uważam, że najnowsze osiągnięcia medycyny regeneracyjnej przede wszystkim pozwolą, dzięki zabiegom chirurgicznym wymieniającym uszkodzone tkanki i narządy, na poprawę komfortu życia i produktywności ludzi starszych, którzy normalnie mogliby cierpieć z powodu ograniczenia sprawności różnych organów. Tak więc z najnowszych osiągnięć medycyny regeneracyjnej najbardziej skorzystają kraje ze społeczeństwami o stosunkowo wysokiej średniej wieku, jak np. Japonia, Szwecja, Norwegia czy Niemcy.

Rozwój medycyny regeneracyjnej na pewno doprowadzi do nasilenia trendów w chirurgii plastycznej, nie tylko tej rekonstrukcyjnej, np. po wypadkach, ale również w przypadku tzw. zabiegów elektrowych/kosmetycznych służących np.

zmianie wyglądu. W związku z tym mogą się pojawić np. zupełnie nowe trendy w tej dziedzinie. Medycynę regeneracyjną można też wykorzystać do nasilenia ekspresji pewnych cech użytecznych, np. w wojsku zwiększenie umięśnienia u żołnierzy lub w sferze ekonomii – np. podwyższenie ekspresji białka supresorowego p53 może powodować zwiększoną odporność na czynniki mutagenne i promieniowanie jonizujące. Powyższe możliwości są jak najbardziej „technicznie re-

eksperymentalne, sztuczne macierze pozakomórkowe, produkowane najczęściej metodą elektrospinu, pozwalają na szereg modyfikacji biochemicznych, jak również inkorporacje różnego typu kapsuł samouwalniających leki. Tak więc nowe, inteligentne mikromacierze będą w stanie np. aktywnie pobudzać okolice tkanki, aby wnikały w nie naczynia i nerwy, by zapobiegały wtórnemu zakażeniu bakteryjnym czy wirusowym. Mikrokapuły mogą również zawierać częściowo

Praca naukowa to „gra zespołowa”,
tak jak piłka nożna,
trzeba podawać piłkę innym,
wtedy czasem można „strzelić
publikację z podania” (z pracy
zespołowej oczywiście).

alne”, jednakże ze względów etycznych, miejmy nadzieję, nie będą stosowane.

Jaka jest, Pana zdaniem, przyszłość medycyny regeneracyjnej i czy pod wpływem obecnych osiągnięć naukowych to pojęcie nie rozszerzy swojego znaczenia?

Jestem przekonany, że rozwój medycyny regeneracyjnej doprowadzi do podobnych zmian w medycynie jak np. wprowadzenie antybiotyków czy odkrycie antygenów zgodności tkanowej i związana z tym rewolucja w transplantologii. W niezbyt odległej przyszłości, 10-15 lat, będzie można rutynowo otrzymywać na zamówienie tkanki i organy w pełni zgodne z antygenami zgodności tkankowej biorcy, bo wytworzone z jego własnych komórek. Tutaj pojawiają się nowe naciski ekonomiczne na służbę zdrowia w celu ich refundowania i doprowadzi to do rozwarstwienia społeczno-ekonomicznego w zakresie dostępności takich usług.

Oczywiście, medycyna regeneracyjna to nie tylko komórki macierzyste, ale także sztuczna macierz pozakomórkowa. Na tym polu dużo ciekawych badań jest obecnie prowadzonych i są pierwsze kliniczne sukcesy. Na przykład wyprodukowano i przeszczepiono do tej pory około 40 sztucznych rogówek ludzkich na bazie kolagenu IV. Większość tych operacji zakończyła się sukcesem i firma LinkoCare Life Sciences AB, która obecnie eksperymentalnie dostarcza sztuczne rogówki na rynek światowy, jest bliska uzyskania odpowiednich zezwoleń na ich sprzedaż w obrębie Unii Europejskiej.

wo zróżnicowane komórki, oraz „zapas” czynników wzrostu odpowiedzialnych za ich proliferację i różnicowanie. W ten sposób próbuje się na przykład wytworzyć rodzaj „łatek”, które zakładałoby się na obszar uszkodzonego zawałem mięśnia sercowego w celu jego regeneracji.

Pan w swoich badaniach naukowych wiele uwagi poświęca nowotworowym komórkom macierzystym. Jaka one pełnią rolę?

Nowotworowe komórki macierzyste są odpowiedzialne za powstawanie i przerzutowanie nowotworów, jak również za wznowy, tak więc powinny one być głównym celem terapii przeciwnowotworowej. Większość stosowanych obecnie terapii (z wyjątkiem Etopozydu) jest nieefektywna w zabijaniu nowotworowych komórek macierzystych. Niektórych z popularnie stosowanych cytostatyków używa się nawet w pracach laboratoryjnych do selektywnego wzbogacania hodowli o nowotworowe komórki macierzyste.

Czołowe światowe laboratoria pracują obecnie nad nowymi lekami przeciwnowotworowymi. Są pierwsze sukcesy jak np. odkrycie przez Gupta i współpracowników (publikacja w czasopiśmie Cell w 2009 r.) salinomycyny jako leku preferencyjnie niszczącego nowotworowe komórki macierzyste raka piersi. W międzyczasie szereg innych eksperymentalnych leków preferencyjnie niszczących komórki macierzyste zostało odkrytych i miejmy nadzieję, że przynajmniej niektóre z nich okażą się przydatne w zwalczaniu nowotworów.

Wykłady profesora wizytującego Marka Łosa

ciąg dalszy ze str. 23 ►►►

Nad czym obecnie pracuje Pan Profesor razem ze swoim zespołem?

Mój zespół (oraz partnerzy krajowi i zagraniczni) pracuje głównie nad projektami będącymi na pograniczu nowotworów i medycyny regeneracyjnej. Badamy patofizjologię nowotworowych komórek macierzystych i do tego celu używamy reprogramowania jako modelu. Podczas reprogramowania, podobnie jak podczas nowotworzenia, zróżnicowane komórki somatyczne przekształcają się w szybko dzielące się komórki niezróżnicowane. Oczywiście iPScy odpowiadają na bodźce indukujące różnicowanie i mają nieuszkodzony genom, natomiast nowotworowe komórki macierzyste zwykle ignorują sygnały, aby podjęły one różnicowanie i mają defekty genetyczne. Pracujemy również nad poszerzeniem okna terapeutycznego dla salinomycyny i pierwsze wyniki badań wykazują, że powinno się ją podawać na czczo, bo niski poziom glukozy uwrażliwia komórki nowotworowe na salinomycynę. Inny projekt skupiony na nowotworach to próby wytworzenia nowych leków przeciwnowotworowych bazujących na apoptynach. Apoptyny to białka wirusowe, które selektywnie zabijają komórki nowotworowe. Nie zostały one jednak do tej pory zastosowane w klinice, głównie z powodu niskiej stabilności oraz immunogenności.

Projekty z zakresu medycyny regeneracyjnej skupiają się na wytworzeniu komórek nabłonka rogówki (tzw. komórek limbalnych) z iPSc-ów albo bezpośrednio z fibroblastów w procesie transdifferencjacji. Istnieje duży lokalny duży popyt na tego rodzaju komórki, ponieważ dwie grupy badawcze i firma LinkoCare wszczepiają eksperymentalnie tego rodzaju rogówki u ludzi.

Inne projekty to badanie eksperymentalnych macierzy pozakomórkowych pod kątem ich kompatybilności z różnymi typami komórek, jak również testy na toksyczność oraz indukcję różnicowania. Mamy również projekty skupiające się na produkcji nowych barwników fluorescencyjnych, które preferencyjnie barwiłyby iPSc-y lub nowotworowe komórki macierzyste. Poza wymienionymi projektami, istnieje szereg tematów badawczych, które realizujemy we współpracy z ośrodkami w Polsce i w innych krajach.

Pan Profesor pracował na uniwersytetach w Niemczech, Kanadzie, a obecnie w Szwecji, regularnie jest Pan zapraszany na konferencje naukowe w Polsce i za granicą. Jak może Pan ocenić w tych krajach warunki pracy dla młodych naukowców? Czy jest trudniej, czy łatwiej niż w Polsce?

Klimat do robienia nauki w Polsce nie jest zły i ciągle się poprawia. O pieniądze na badania naukowe w Polsce jest trudniej niż np. w Niemczech, ale łatwiej niż w Kanadzie czy w Szwecji. Polska może się poszczycić wysokim poziomem edukacji pracowników naukowych. Orientuję się dość dobrze w sytuacji polskiej nauki, ponieważ współpracuję z laboratoriami w Krakowie, Sosnowcu, Katowicach, Gliwicach i Szczecinie; jestem również recenzentem grantów w NCN. Zdecydowanie hamującą na rozwój nauki polskiej wpływają wsobność (relatywny brak mobilności potencjału ludzkiego między uniwersytetami), jak również podział finansowania projektów naukowych na „badania podstawowe” oraz „badania aplikacyjne”. Generalnie w krajach, w których pracowałem lub pracuję, promuje się badania aplikacyjne, bo trzeba się ze społeczeństwem rozliczyć, jakie ono będzie miało korzyści z wydanych na badania pieniędzy, zebranych z podatków. Jest to szczególnie widoczne w Szwecji. Z drugiej strony, zdolny pracownik naukowy, który prowadzi badania podstawowe, jest w stanie zawsze uzasadnić ich perspektywiczne zastosowanie praktyczne. Polsce jak i innym krajom nie potrzeba docentów, którzy kształcą docentów, potrzeba natomiast docentów, którzy, oprócz swojej działalności naukowej, zakładają firmy, aby wdrażać wyniki badań naukowych oraz sprzedawać je w formie produktów lub usług w kraju i za granicą.

Wsobność jest dużym problemem nie tylko na polskich uniwersytetach. Wsobność można zdefiniować jako procent profesorów z danej uczelni, którzy zrobili doktorat w tej samej uczelni. Pod koniec lat 90. czasopismo Nature śledziło zjawisko wsobności na uniwersytetach Europy Zachodniej i uzyskało doskonałą odwrotną korelację między wsobnością a rankingiem uniwersytetów w Europie. Najlepiej wypadły Wielka Brytania i Niemcy, natomiast najgorzej kraje półwyspu Iberyjskiego, gdzie wsobność przekraczała

wtedy 90%. W Niemczech istnieją przepisy zabraniające promocji profesorskiej doktorom z tej samej uczelni, chyba że wykażą, że mają ofertę na profesurę w innej uczelni i przepisy te są rygorystycznie przestrzegane. Rozumiem, że w Polsce wsobność po części wynika z warunków ekonomicznych, jednakże mechanizmy prawne podobne do niemieckich powinny zostać uruchomione, aby temu zapobiegać. Proszę mi wierzyć, wzmocniłoby to znacznie potencjał naukowy i ranking polskich uniwersytetów.

Pan Profesor jest absolwentem Collegium Medicum UJ. Co może Pan z perspektywy swoich doświadczeń poradić młodym lekarzom, którzy kończą studia chcą obrać drogę kariery naukowej?

Odpowiem na własnym przykładzie: podczas studiowania medycyny w Krakowie odbyłem dwa razy trzytygodnowy staż w szpitalu Stoke Mandwille, Aylesbury (należy do Oxfordzkich szpitali nauczających medycynę), dwa miesięczne staże na uniwersytecie w Uppsali w Szwecji. Podczas ostatniego roku studiów uzyskałem indywidualny tok studiów i w wolnych chwilach pracowałem w Zakładzie Biologii Nowotworów u prof. Chorążego w Centrum Onkologii w Gliwicach, gdzie opanowałem podstawy biologii molekularnej. Działo się to wszystko w drugiej połowie lat 80. Nie miałem żadnego poparcia, tylko dobre chęci i motywację; to zwykle wystarczało. Jestem przekonany, że powinno wystarczyć i dziś. Tak więc gorąco zachęcam młodszych kolegów, by maksymalnie wykorzystywali możliwości wyjazdów, stażów w czołowych placówkach krajowych i zagranicznych, bo w ten sposób nauczą się ciekawych rzeczy, zdobędą dodatkowe doświadczenia organizacyjne oraz nawiążą kontakty, które mogą być bardzo owocne w przyszłości. Pamiętajcie, praca naukowa to „gra zespołowa”, tak jak piłka nożna, trzeba podawać piłkę innym, wtedy czasem można „strzelić publikację z podania” (z pracy zespołowej oczywiście). Pamiętajcie również, że współprace naukowe najczęściej nie kończą się spektakularnym sukcesem. Z mojego doświadczenia mogę powiedzieć, że mniej więcej co trzecia współpraca z kolegami kończy się wspólną dobrą publikacją. ●

Zdecydowały rzuty karne

Z piekła do nieba!

Od 9 do 13 września 2015 r. w Zakopanem odbyły się kolejne, już XIII Igrzyska Lekarskie. Do zawodów w piłce nożnej sześcioosobowej zgłosiło się 15 zespołów, rozlosowano trzy pięcioposobowe grupy. Medykowi przyszło w fazie grupowej rywalizować z zespołami Wojskowej Izby Lekarskiej, Lublinem, Olsztynem i Brześciem.

Nasza drużyna.

Do zawodów przystąpiliśmy w następującym składzie:

BRAMKARZE – **Michał Ochałek** (lekarz stażysta), **Artur Bielak** (lekarz medycyny ratunkowej)

OBRONCY – **Maciej Pozowski** (urolog), **Mateusz Tajstra** (kardiolog), **Maciej Fatyga** (stomatolog), **Grzegorz Kwolek** (lekarz stażysta),

POMOCCNICY – **Damian Kawecki** ([C] kardiolog), **Jarosław Gorol** (kardiolog), **Piotr Paul** (onkolog), **Piotr Muzyk** (lekarz stażysta) NAPASTNICY – **Konrad Korniluk** (stomatolog), **Michał Kaczyński** (stomatolog)

Zmagania grupowe rozpoczęliśmy 10.09. spotkaniem z Wojskową Izbą Lekarską. Tradycją staje się to, że pierwszy mecz w turnieju jest naszym najsłabszym. Mecz zakończył się wynikiem remisowym 1:1 (Gorol). Tego samego dnia po południu stawiliśmy się na boisku celem rozegrania drugiego meczu, niestety drużyna z Brześcia nie stawiała się na zawody. Drugi dzień zmagania (11.09.) zaczęliśmy mocnym akcentem, pokonaliśmy zespół z Olsztyna 4:0 (Korniluk 2, Gorol, Muzyk). Ostatni mecz grupowy rozgrywaliśmy z Lublinem, nasz przeciwnik jako pierw-

szy wyszedł na prowadzenie. Podrażnieni utratą gola odpowiedzieliśmy z nawiązką – spotkanie zakończyło się naszym zwycięstwem w stosunku 4:2 (Korniluk 2, Gorol, samobójcza). Niestety tuż pod koniec spotkania kontuzję uniemożliwiającą dalszą grę w turnieju odniósł nasz etatowy obrońca – Maciej Pozowski. Wygraliśmy w swojej grupie.

Trzeci dzień zmagania (12.09. – play-off'y. W ćwierćfinale los skojarzył nas z mocnym zespołem Niedźwiadków (Mistrz Polski Lekarzy z czerwca 2015). Nie bez zasadne jest stwierdzenie, że pojedynek z Niedźwiadkami był najlepszym meczem w naszym wykonaniu podczas tego turnieju. Po pięknej grze wygraliśmy 3:1 (Gorol, Paul, Kwolek). Kontuzja Maćka Pozowskiego podziałała na nas mobilizująco.

W półfinale przyszło nam zmierzyć się z zespołem z Białegostoku. Spotkanie zakończyło się wynikiem 5:1 (Korniluk, Kaczyński 2, Kwolek, Paul).

W finale mierzyliśmy się z zespołem z Łodzi który występował pod nazwą STL. Spotkanie miało bardzo dramatyczny przebieg. STL jako pierwsze wyszło na

prowadzenie, odpowiedzieliśmy golem (Tajstra), pierwsza połowa zakończyła się wynikiem 1:1. W drugiej połowie ponownie STL strzeliło bramkę, prowadziło już 2:1, a nam nie udawało się strzelić wyrównującego gola. Kiedy większość straciła już nadzieję na wyrównanie i wyciekowała na końcowy gwizdek zdobyliśmy gola na wagę remisu (Muzyk). Po uznaniu gola sędzia prowadzący spotkanie zakończył je. W myśl przedmeczowych ustaleń przystąpiliśmy od razu do rzutów karnych.

Karne, które można było nazwać dla nas drogą z piekła do nieba, zakończyły się naszym zwycięstwem 5:4. Niekwestionowanym bohaterem finału był Michał Ochałek, który wybronił 2 jedenastki wykonywane przez graczy STL, jak i również sam skutecznie jedną egzekwował.

Trzeba jeszcze dodać, że Medyk Zabrze ponownie wystawił drużynę w oldbojach. I tym razem jeszcze nie zdobył medalu, ale nasz zawodnik Marcin Bociański został królem strzelców pięciokrotnie pokonując bramkarzy rywali.

Maciej Fatyga

25 lat Polskiego Stowarzyszenia Medycznego na Litwie

Z okazji 25-lecia Polskiego Stowarzyszenia Medycznego na Litwie odbyła się (18-20 września 2015 r.) międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona historii medycyny wileńskiej. Zorganizowana została przez Polskie Stowarzyszenie Medyczne na Litwie oraz Federację Polonijnych Organizacji Medycznych. Pośród wielu delegacji zagranicznych uczestniczyło w niej kilka delegacji z Polski, a wśród nich delegacja Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach.

18 września delegacja ŚIL na czele z prezesem Jackiem Kozakiewiczem, Okręgowym Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej **Tadeuszem Urbanem** oraz kolegami: **Krystianem Freyem, Jerzym Rdesem, Jerzym Pabisem, Mieczysławem Dziezdicem** i **Norbertem Prudlem**, udała się na **cmentarz na Rossie**, gdzie na grobie serca Marszałka Piłsudskiego i Jego Matki złożono kwiaty i wieniec od Śląskiej Izby Lekarskiej. W tym samym czasie to ważne miejsce polskiej historii odwiedziła także delegacja Warszawskiej Izby Lekarskiej z prezesem **Andrzejem Sawonim**. Nie zabrakło wielu historycznych refleksji i patriotycznych wzruszeń. Następnie odwiedziliśmy **polskie liceum im. A. Mickiewicza w Wilnie**, by spotkać się z młodzieżą najstarszych klas i przekazać pamiątkowe wydania „Pana Tadeusza”. Wraz z delegacją grona pedagogicznego, z dyr. **Iwoną Czerniawską** i młodzieżą tego Liceum, udaliśmy się na **miejsce kaźni w Ponarach, dzielnicy Wilna**, gdzie również złożono wiązanki kwiatów i zapalono znicze. (W latach 1941-44 zginęło tam z rąk oprawców hitlerowskich ponad 100 tys. osób, w tym około 20 tys. Polaków.)

Sesję inauguracyjną w Domu Kultury Polskiej w Wilnie otworzył wspaniały koncert znakomitego skrzypka polskiego pochodzenia, **Zbigniewa Lewickiego**. Po koncercie powitali goście dr **Daniel Lipski** – prezydent Polskiego Stowarzyszenia na Litwie oraz prof. **Marek Rudnicki** z Chicago – prezes Federacji Polonijnych Organizacji Medycznych oraz przedstawiciele komitetu organizacyjnego – dr **Barbara Komarowska**, prof. **Romuald Brazos** i dr **Bronisława Siwicka**. Po nich głos zabierali przedstawiciele delegacji zaproszonych na konferencję, m.in. przedstawiciel Polskiej Ambasady w randze konsula generalnego. W imieniu delegacji Śląskiej Izby Lekarskiej słowa powitania, wyrazy uznania i życzenia owocnych obrad dla organizatorów oraz uczestników wygłosił przewodniczący polskiej delegacji dr **Jacek Kozakiewicz**. Przywołał w swoim wystąpieniu szereg dat z historii współpracy polskolitewskiej i jej znaczenia dla losów Europy, eksponując szczególnie kilkusetletnią historię Unii obu krajów.

Tuż po zakończeniu części oficjalnej i koncercie **Eweliny Sawcenko**, ze wspaniałymi

Obrady plenarne – referaty. Dr Maria Kempa i dr Jan Rauch.

interpretacjami m.in. piosenek Edith Piaff odbyło się **spotkanie delegacji ŚIL z Zarządciem PSMnL, przy udziale wielu koleżanek i kolegów z Polonii medycznej z całego świata**. Przedstawiono m.in. propozycje współpracy, zwłaszcza w zakresie kształcenia poddyplomowego.

W drugim dniu rozpoczęły się **obrawy plenarne**. Spośród nadesłanych prac Rada Programowa konferencji zatwierdziła 37. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż **trzy prace pozytywnie zrecenzowane pochodzą z Komisji Historycznej Śląskiej Izby Lekarskiej, współautorami czwartej wygłoszonej pracy byli członkowie komisji dr Jan Rauch i dr Norbert Prudel**. Gwoli ścisłości należy dodać, że **członkowie śląskiego samorządu lekarskiego przedstawili jeszcze cztery prace: dwie autorstwa dr Marii E. Kempy z Zakładu Historii Medycyny Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz dwie dr Daniela Sabata z Zakładu Patomorfologii SUM z Zabrze**. Tak więc na 37 zatwierdzonych i wygłoszonych referatów aż osiem pochodziło z regionu działania ŚIL, co bez wątplenia jest powodem do dumy i przydaje splendoru naszemu regionowi.

Jedną z przedstawionych przez nas prac dotyczyła postaci profesorów Uniwersytetu Stefana Batorego, ich losów po drugiej wojnie światowej oraz miejsc, gdzie osiedli i uczelni, w których dźwiganiu ze zgliszcz i rozwoju brali udział. Dwie pozostałe dotyczyły wybitnych postaci polskiej medycyny – prof. **Kornela Michejdy** i jego ucznia i asystenta, prof. **Tadeusza Ginko**. O ile

pierwszy jest postacią wybitną, lecz mniej znaną na Śląsku, o tyle profesor Ginko to postać znana prawie każdemu w tym regionie. Sam referat wzbudził żywą dyskusję wśród słuchaczy. Profesor wykształcił wielu znakomych chirurgów i wybitnych nauczycieli akademickich, był też niezwykle lubiany i ceniony przez młodzież. Postać w owym czasie niedoceniana, wręcz marginalizowana przez ówczesne władze, lecz dorobkiem dydaktycznym i naukowym przewyższająca wielu swoich oponentów. Do tego należy dodać niezwykle uzdolnienia plastyczne, dzięki czemu powstały portrety wszystkich pracowników akademii, a także osób związanych z Górnym Śląskiem. Pozostawił po sobie również wiele prac rzeźbiarskich w drewnie oraz książkę opisującą czasy wileńskie, okres studiów, koszmar wojny na wileńszczyźnie i roczny pobyt w Kałudze. Postać to niezwykła, do dnia dzisiejszego pozostająca nieco w cieniu. Wspominając profesora rozważano upamiętnienie Jego postaci tablicą pamiątkową i okolicznościowym wydawnictwem. Również córka i syn Profesora zapewnili, że udostępnią wszelkie potrzebne nam materiały dotyczące ich Ojca. Miejmy nadzieję, że tę ideę doprowadzimy do szczęśliwego końca.

Na zakończenie należy podkreślić świetną organizację konferencji i gościnność gospodarzy oraz znakomite referaty śląskiej grupy. ●

*W imieniu Komisji Historycznej
dr Jan Rauch*

Pokazali w telewizorze

Delikatny makijaż, szorty odsłaniające długie nogi, ładnie uczesane blond włosy – i gotowe. Można wsiąść do karetki Pogotowia Ratunkowego, spojrzeć do kamery i – zacząć nagranie pierwszego odcinka.

Jeden z tabloidów promuje nowy cykl tytułem „*Gwiazdy w karetce. Tak będą ratować życie.*” To oczywiście przesada, serialowi aktorzy biorący udział w nowym, głośnym już programie stacji TLC, są głównie obserwatorami. W założeniach wygląda to bardzo „misyjnie” – przybliżamy otóż widzom ciężką i odpowiedzialną pracę ratowników medycznych, a żeby oglądalność była większa, zatrudniamy popularnych aktorów, którzy będą jeździć z karetką na wezwania i komentować, co widzą. W napisach końcowych nie ma informacji, że całość jest inscenizowana, mamy więc prawo domniemywać, że ci chorzy, którzy mają „zamazane” twarze nie zgodzili się na „upowszechnienie wizerunku”, a ci, których widać wyraźnie – owszem. Powinny więc odbywać się też rozmowy kierownika produkcji z chorym, czy „przy okazji” podjęcia próby ratowania jego życia i zdrowia podpisać też zgodę na występ w telewizji i na to, żeby

w karetce, w drodze na SOR, jechała z nim filmująca ekipa telewizyjna i oczywiście – główny bohater, serialowa gwiazda. Realizatorzy gwarantują, że karetka nie jest wynajęta, a chorych nie udają statysty: „**To nie jest film ani serial. To prawdziwe życie. To codzienność ratowników, do których na 24-godzinny dyżur dołączają znane osobowości świata telewizji, filmu i teatru, by z bliska obserwować ich pracę**” (<http://www.tlcpolska.pl/programy/gwiazdy-w-karetce/>).

W cyklu pojawiają się też lekarze. W tle, bo to nie o nich. Obejrzałam odcinek pierwszy, ze śliczną i wrażliwą na ludzką dolę Weroniką Książkiewicz, i drugi – z Rafałem Cieszyńskim, który dzięki wezwaniom karetki pogotowia zrozumiał, że problemy, o których rozmawia w domu, to nie są prawdziwe problemy i nawet zadzwonił do żony, żeby jej to odkrycie przekazać. Nie mam ochoty już na więcej... Widać, że cykl służy najbardziej promowaniu wizerunku „gwiazd”, które już tańczyły na lodzie i na parkiecie, skakały do wody, gotowały, przebierały się za innych wykonawców, a teraz wstępują w nową, pasjonującą widzów scenografię, jaką jest ratowanie życia.

Na stronie internetowej cyklu „Gwiazdy w karetce” można znaleźć materiały na następujące tematy: „*Jak Weronika wyobrażała sobie pierwszy dzień na planie?*”; „*Jak Weronika poradziła sobie z nieprzewidywalnością wydarzeń na planie?*” oraz: „*Które z wezwań pogotowia ratunkowego w trakcie realizacji programu najbardziej utkwilo Weronice w pamięci?*”. Nie sprawdziłam już, czy był to zawal, zasłabnięcie czy próba samobójcza.

To nie jest czarno-biała sytuacja naganego moralnie programu, bo wiele przy okazji dzieje się też dobrego, wizerunek personelu medycznego jest bardzo pozytywny (a mógł nie być), mówi się widzom i o ustępowaniu drogi karetce pogotowia, i o niepotrzebnych wezwaniach. Drażni mnie jednak samo zjawisko coraz większego zagarniania przez showbiznes i przemysł reklamowy obszarów intymności chorych ludzi. Tego procesu nie da się łatwo zatrzymać.

Jeżeli więc zobaczymy kiedyś zapowiedź nowego cyklu dokumentalnego pt. „Gwiazdy na sali operacyjnej”, możemy być pewni: to nie będzie o zespole prof. Adama Maciejewskiego... ●

Grażyna Ogrodowska

W Ugandzie z Polską Misją Medyczną

Nie ma rzeczy niemożliwych

Pisząc w marcu 2015 r. krótki reportaż o swoim pobycie w Ugandzie, wyraziłam nieśmiało nadzieję na kontynuację współpracy z Polską Misją Medyczną (PMM) pod przywództwem **Ewy Piekarskiej**. A że nie istnieją rzeczy niemożliwe, to ugandyjskie Kakooze i Franciscan Health Centre IV (FHC IV) na przełomie września i października 2015 r. na kilka tygodni ponownie stało się moim miejscem pracy i zdobycia kolejnych doświadczeń – tym razem na polu chirurgii dziecięcej, zgodnie z założeniami projektu Polskiej Misji Medycznej. Podobnie jak rok temu – i tym razem pacjentów nie brakowało i przyjeżdżali/wędrowali nierzadko z całkiem odległych zakątków. O możliwości zgłoszenia się na bezpłatną operację (w Ugandzie każdy pacjent płaci za usługi medyczne i wszystkie otrzymane leki oraz opatrunki, a do szpitala zgłasza się z własną pościelą i sam zapewnia sobie wyżywienie) informowano w kościele, wioskowych kaplicach, szkołach oraz z głośnika karetki zakupionej przez PMM na potrzeby szpitala. Wstępnej kwalifikacji do zabiegów oraz stworzenia planu operacyjnego podjęły się Ewa Piekarska – prezes Polskiej Misji

Dr Renata Popik podczas jednej z operacji.

Medycznej oraz **Anna Siedlik** – położna z Krakowa, które w ramach prowadzonych przez siebie „niechirurgicznych” projektów przybyły do Ugandy nieco wcześniej ode mnie.

A razem ze mną przyjechała dr **Justyna Leszczuk** z Warszawy – doświadczony w znieczuleniu dzieci anestezjolog. W moim dość jeszcze krótkim stażu pracy (nie tylko w Ugandzie) wielu pacjentów

ciąg dalszy na str. 32 ►►►

Nie ma rzeczy niemożliwych

ciąg dalszy ze str. 27 ►►

i ich zachowań zdążyło nieodwracalnie zapaść w pamięć, ale 7-letni Kenny „przebił” chyba wszystkich. Bystry dzieciak słusznie stwierdził, że ma prawostronną przepuklinę pachwinową – przetłumaczył swojej (nie mówiącej po angielsku i niepiśmiennej) mamie co usłyszał o bezpłatnym leczeniu w FHC IV w Kakooge i poprosił, żeby przyprowadziła go na operację. I w ten oto sposób zaradny siedmiolatek trafił na nasz stół operacyjny.

Warto wspomnieć, że te ugandyjskie kilkulatki to zazwyczaj mali poligloci. Z urzędu posługują się językami obowiązującymi w Ugandzie czyli angielskim i luganda,

a że często mają rodziców i dziadków, nie wspominając o koleżeństwie – pochodzących z różnych plemion zamieszkujących Perłę Afryki – to posługują się też biegle językami plemiennymi bliskich i współtowarzyszy zabaw.

Udało się szczęśliwie i bez powikłań zoperować (choć i tak nie wszystkie potrzebujące) dzieciaki. Dla wielu dzieci dzieląca ich rodzinną wioskę od szpitala w Kakooge odległość nawet 20 km stała się barierą nie do pokonania, a niewielka kwota za *matatu*, czyli lokalną taksówkę (2-3 dolary) – nieosiągalna. Ale kto wie – może za rok... :) W końcu gdyby mi ktoś

powiedział, że z chirurga ogólnego przekwalifikuję się, nawet na chwilę, w chirurga dziecięcego – nie uwierzyłabym, ale „nie ma rzeczy niemożliwych, są tylko trudne do wykonania”. Tym bardziej się cieszę, że dałam radę i, idąc za ciosem, niedługo znów zabiorę Państwa w kolejną medyczną wyprawę do Afryki. ●

Dr Renata Popik,
specjalista chirurgii ogólnej,
starszy asystent
Oddziału Chirurgii Ogólnej
i Naczyńiowej Szpitala Miejskiego
w Rudzie Śląskiej

PRO MEMORIA 2015

2 listopada 2015 r. odbył się tradycyjny, już XI „Koncert Pro Memoria” organizowany przez Komisję Kultury Śląskiej Izby Lekarskiej, dla upamiętnienia 114 Koleżanek i Kolegów, którzy „odeszli na wieczny dyżur” w ostatnim roku tj. od 1 listopada 2014 r. do 31 października 2015 r.

Pomimo niedogodnego terminu (Dzień Zaduszny), koncert zaszczytlili swoją obecnością liczni członkowie rodzin zmarłych Koleżanek i Kolegów oraz lekarze, a wśród nich dr **Krystyna i Jacek Kozakiewicz**, dr **Jerzy Dośiak**, prof. dr **Zofia i Stefan Pojda**.

W koncercie obok członków, wzięli udział goście i przyjaciele Komisji Kultury: **Jerzy Musiał** – tenor, **Magdalena Rutkowska** – pedagog Państwowej Szkoły Muzycznej w Olkuszu w klasie skrzypiec, ks. **Czesław Rechul** – śpiew i gitara oraz niezawodny **Romuald Gizdoń** – fortepian.

Wykonawcy koncertu muzyką, śpiewem i poezją wyrazili wspomnianym lekarzom szacunek oraz wdzięczność za ich poświęcenie i pracę.

Koncert prowadził dr **Jan Kłopotowski**, prezentując na ekranie portrety zmarłych lekarzy uzupełnione krótką informacją zawodową o nich.

Prezentacje przedzielały występy artystyczne, które rozpoczął dr **Norbert Prudel**, który zagrał dwa nokturny Fryderyka Chopina: op. E-moll op. 72 Nr 2 i Cis-moll „Lento con espressione”.

W kolejnych „przerwykach” wystąpiła dr **Bogumiła Żołędziowska-Galas** wykonując angielską wersję piosenki „My way” oraz wspólnie z **Jerzym Musiałem** duet z musicalu „Upiór w operze”, po czym Pan Jerzy Musiał zaśpiewał solową arię o silnym nasyceniu emocjonalnym „Largo” z opery „Kserkses” G. F. Haendla.

W następnych punktach muzycznych wystąpili **Magdalena Rutkowska** – skrzypce

foto.: Joanna Wójcik

Lekarze i artyści biorący udział w uroczystości, P.T.: Jan Kłopotowski, Grzegorz Góral, Lidia Netczuk, Romuald Gizdoń, Bibiana Sobczyk, Eugeniusz Depta, Elżbieta Janowska-Drong, Bogumiła Żołędziowska-Galas, Jerzy Musiał, Norbert Prudel, Elżbieta Stańkowska, Stefan August.

i **Romuald Gizdoń** – fortepian wykonując wzniosły hymn sakralny „Panis angelicus”, po czym wspólnie z ks. Czesławem Rechulem i dr **Bibianą Sobczyk** wykonali dwie, również sakralne, pieśni z repertuaru Zespołu Guadalupe: „Obudź mnie” – **Agnieszki Beszłej** i „Nie musisz mówić nic” nieznanymi twórcami. Charakter tych utworów bardzo wpisał się w nastrój tego wyjątkowego koncertu.

W repertuarze muzycznym wystąpili też: dr **Grzegorz Góral** i Romuald Gizdoń wykonując napisane wspólnie dwie nowe piosenki – „Odejdźcie z chorego cienia” i „Nad mogiłą”; dr **Lidia Netczuk**, która zaśpiewała: „Modlitwę” Bułata Okudżawy i „Mein idische Mame” Mariana Hemara, dr **Elżbieta Janowska-Drong**, w której wykonaniu usłyszeliśmy najpiękniejszą wersję „Ave Maria” Charles’a Gounoda i Jana Sebastiana Bacha oraz jedną z najpiękniejszych piosenek europejskich

„Non ti cordar di me” Eduardo de Curtisa. Prezentację portretów zmarłych lekarzy przedzielały też utwory poetyckie, które czytali dr **Elżbieta Stańkowska**: „Kiedy umrę kochanie” Haliny Poświatowskiej, „Pamięć” Reni Sonik i „Nadzieja” Czesława Miłosza; dr **Eugeniusz Depta** – własne wiersze: „Czas”, „Nie mam czasu”, „Ostatni dzień” i „Zapytam Boga dlaczego”; dr **Stefan August** – własny wiersz pt. „Cmentarz na Górze Krzyży; dr Jan Kłopotowski – w zastępstwie autorów niemogących przybyć osobiście na koncert, przedstawił wiersze dr **Zofii Krause-Balwińskiej** „Przychodzimy”, „Sortujemy” i „Odejdźcie” oraz dr **Wojciecha Bednarskiego** „Historia z konsekwencjami” i „Kropla goryczy”. Koncert zakończył dr Norbert Prudel wykonaniem mazurków Fryderyka Chopina. Wszystkich wykonawców publiczność nagrodziła długimi oklaskami. ●

J. S. Kłopotowski

Śp. Doktor Krystyna Chalbazany-Ratka

(1935-2015)

„Umarłych wieczność trwa dokąd
pamięcią im się płaci”
(Wisława Szymborska)

Dr n. med. Krystyna Chalbazany (specjalista chorób wewnętrznych i kardiologii) urodziła się 9.12.1935 r. w Krakowie, podczas wojny wraz z rodzicami znalazła się w Grybowie, a w roku 1945 zamieszkała w Chorzowie, gdzie ukończyła szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące, w którym zdała maturę w roku 1952. O medycynie jako o przyszłym zawodzie myślała „od zawsze” – po maturze przez rok pracowała w Laboratorium Analitycznym w Świętochłowicach. W roku 1953 rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej, skąd po dwóch latach przeniosła się do Akademii Medycznej w Krakowie, gdzie uzyskała dyplom lekarza medycyny w roku 1960. Od tego czasu całe swoje życie zawodowe związała ze Śląskiem.

W latach 1961-1964 pracowała w oddziale chorób wewnętrznych Szpitala Miejskiego nr 3 w Chorzowie, następnie jako wolontariusz w I Klinice Chorób Wewnętrznych w Katowicach i przez cały czas w lecznictwie ambulatoryjnym w Chorzowie – głównie w Przemysłowej Przychodni Obwodowej. W tym czasie uzyskała specjalizację II w zakresie chorób wewnętrznych i kardiologii.

W latach 1973-1988 pełniła obowiązki ordynatora w nowo utworzonym oddziale kardiologii w Miejskim Szpitalu w Rudzie Śląskiej – Goduli, w którego organizowaniu brała czynny udział. Były to lata niezwykle intensywnej nauki, nabywania doświadczenia lekarskiego i ciężkiej pracy na trudnym oddziale z młodą załogą. W kolejnych latach kontynuowała pracę w poradni kardiologicznej i mimo przejścia na emeryturę, pozostała czynna zawodowo do roku 2009, ulegając prośbom wieloletnich pacjentów, by nie likwidowała praktyki. Wielu z nich doceniało, że napotkali światłego lekarza i dobrego człowieka, który miał czas i cierpliwość dla każdego, kto się zwrócił o pomoc.

Doktor Chalbazany doceniali również koledzy lekarze, prosząc o konsultacje własnych rodzin i trudnych przypadków kardiologicznych – i nie spotykali się z odmową.

W życiu Doktor Krystyny było mało miejsca na przyjemności – od młodości w wolnych chwilach turystyka górską, wypady w Tatry i Beskidy w Polsce i na Słowacji, zwiedzanie Włoch, czasem wycieczki objazdowe z mężem Antonim – by zobaczyć ciekawe miejsca, gdyż na sam odpoczynek zawsze szkoda było czasu.

Doktor Krystyna miała wiele intelektualnych zainteresowań. Kochała sztukę, literaturę (była osobą bardzo odczytaną), a nade wszystko muzykę klasyczną i operową, bywała na koncertach, operach, wernisażach, można było rozmawiać z Nią na wiele tematów. Mimo choroby kultywowała te zainteresowania i były one pociechą i podporą w ciężkich chwilach.

W długotrwałej chorobie Doktor Krystyna wykazywała wielki hart ducha, cierpliwość w poddawaniu się trudnej terapii, a przy tym zachowała uśmiech na twarzy i zainteresowanie dla rozmówców i ich spraw. I taką chcielibyśmy Ją zapamiętać – dobrego lekarza, dzielnego do końca człowieka.

dr n. med Irena Dzieża-Lalowicz

Wyrazy współczucia z powodu śmierci

Ojca

dla dr n. med. Katarzyny Wojaczyńskiej-Stanek

*Zespół lekarzy Oddziału Pediatrii
i Neurologii Wieku Rozwojowego
Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka
w Katowicach*

Naszemu Koledze

*dr. n. med. Witoldowi Bendkowskiemu
serdeczne wyrazy współczucia
z powodu śmierci Bożenki,*

dr Bożeny Wieczorek-Brinkmann

składają koleżanki i koledzy z roku

W dniu 30 października 2015 r.

w wieku 63 lat zmarła

nasza ukochana

Matka,

lekarz stomatolog

śp. Barbara Piasta z d. Misygar

Pogrążeni w smutku córka i syn z Rodziną

Naszemu Koledze

*Dr. n. med. Leszkowi Jagodzińskiemu
Członkowi Okręgowej Rady Lekarskiej w Katowicach
Wyrazy głębokiego współczucia
Z powodu śmierci*

Ojca

Składają

*Prezes Jacek Kozakiewicz
wraz z Okręgową Radą Lekarską w Katowicach*

*Wyrazy głębokiego współczucia i słowa otuchy
dla naszej Koleżanki*

*dr n. med. Katarzyny Wojaczyńskiej-Stanek
z powodu śmierci*

Ojca

*składają Koleżanki i Koledzy ze Śląskiego Oddziału
Towarzystwa Neurologów
Dziecięcych.*

Koleżance
Doktor Małgorzacie Dudek- Niechciał
wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Ojca

składają koleżanki i koledzy
z Kliniki Elektrokardiologii i Niewydolności Serca GCM

Wyrazy szczerzego żalu i współczucia
Pani Dr Ewie Świstak
z powodu śmierci

Ojca

śp. lek. Kazimierza Świstaka
składają lekarze Oddziału Ginekologiczno-Położniczego
Centrum Zdrowia w Mikołowie

W ostatnich tygodniach pożegnaliśmy Kolegów, którzy odeszli na „wieczny dyżur”

- † **26** stycznia, w wieku 83 lat zmarła śp. lek. **Bożena Ponicka**. Absolwentka, rocznik 1968, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° chorób wewnętrznych i II° medycyny pracy, ostatnio zatrudniona w katowickim Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Mieszkała w Katowicach.
- † **13** września, w wieku 72 lat zmarł śp. lek. **Wiktor Bandurowski**. Absolwent, rocznik 1970, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° medycyny kolejowej, ostatnie zatrudnienie NZOZ „Medyk” Zabrze. Mieszkaniec Zabrze.
- † **13** października, w wieku 82 lat zmarł śp. lek. **Kazimierz Świstak**. Absolwent, rocznik 1966, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chirurgii ortopedycznej. Ostatnie zatrudnienie – NZOZ „Biozon” w Świętochłowicach. Mieszkał w Katowicach.
- † **15** października, w wieku 53 lat zmarł śp. lek. **Jacek Adamczyk**. Absolwent, rocznik 1988, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach. Ostatnio zatrudniony w Miejskich Zakładach Lecznictwa Ambulatoryjnego w Gliwicach, gdzie również mieszkał.
- † **19** października, w wieku 71 lat, zmarła śp. lek. dent. **Anna Godecka**. Absolwentka, rocznik 1969, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach. Ostatnio pracowała w NZOZ „Vitakon” w Bytomiu, tam też mieszkała.
- † **20** października, w wieku 95 lat, zmarła śp. dr n. med. **Ada Kuklińska**. Absolwentka, rocznik 1949, Wydziału Dentystycznego Akademii Medycznej w Łodzi, specjalista I° chirurgii szczękowej. Absolwentka, rocznik 1963, Wydziału Lekarskiego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach. Wieloletni pracownik Centrum Onkologii Instytutu im. M. Skłodowskiej-Curie Oddziału w Gliwicach. Mieszkała w Gliwicach.
- † **29** października, w wieku 90 lat zmarła śp. dr n. med. **Maria Sroczyńska**. Absolwentka, rocznik 1949, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, specjalista II° pediatrii. Wieloletni pracownik Wojewódzkiego Zespołu Ochrony Zdrowia Matki i Dziecka w Katowicach. Mieszkała w Zabrze.
- † **30** października, w wieku 63 lat, zmarła śp. lek. dent. **Barbara Piasta**. Absolwentka, rocznik 1976, Akademii Medycznej w Krakowie, specjalista I° stomatologii ogólnej, specjalista II° protetyki stomatologicznej. Ostatnio wykonywała zawód w formie praktyki prywatnej. Mieszkała w Pszczynie.
- † **30** października, w wieku 79 lat zmarła śp. lek. **Krystyna Chalbazany**. Absolwentka, rocznik 1960, Akademii Medycznej w Krakowie, specjalista II° chorób wewnętrznych i kardiologii. Ostatnio wykonywała zawód w formie praktyki prywatnej. Mieszkała w Rudzie Śląskiej.
- † **1** listopada, w wieku 34 lat zmarła, śp. lek. **Ewa Tomsia**. Absolwentka, rocznik 2008, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Odbýwała szkolenie specjalizacyjne z kardiologii. Ostatnio pracowała w Oddziale Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku, gdzie również mieszkała.
- † **5** listopada, w wieku 79 lat zmarł śp. dr n. med. **Henryk Koziak**. Absolwent, rocznik 1961, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° chorób wewnętrznych i nefrologii. Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej I kadencji, delegat na Okręgowy i Krajowy Zjazd Lekarzy I kadencji. Ostatnio wykonywał zawód w formie prywatnej praktyki. Mieszkał w Jastrzębiu Zdroju.
- † **18** listopada, w wieku 87 lat zmarł śp. lek. **Jan Przybysz**. Absolwent, rocznik 1958, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista II° medycyny przemysłowej i medycyny ogólnej, specjalista I° pediatrii i medycyny społecznej. Wieloletni pracownik rybnickiej służby zdrowia. Były dyrektor Zespołu Opieki Zdrowotnej w Rybniku i kierownik Przychodni Przyzakładowej przy Hucie Silesia. Mieszkał w Rybniku.
- † **W** wieku 72 lat zmarła śp. lek. **Bożena Wieczorek-Brinkmann**. Absolwentka, rocznik 1968, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° dermatologii i wenerologii. Ostatnio zatrudniona w NZOZ „Sante” w Bytomiu. Była mieszkanką Zabrze.
- † **W** wieku 58 lat zmarła śp. lek. **Sonia Szoltysik-Bojda**. Absolwentka, rocznik 1985, Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, specjalista I° otolaryngologii i II° otorynolaryngologii dziecięcej. Wieloletni pracownik Chorzowskiego Centrum Pediatrii i Onkologii im. dr E. Hankego. Mieszkała w Siemianowicach Śląskich.

Pozostaną na zawsze w naszej pamięci!
Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach

**LEKARZU! PRZYJDŹ! ZADZWOŃ! NAPISZ E-MAILA!
JEŚLI SAM MASZ PROBLEM**

**jeśli Twój kolega lekarz ma problem, jeśli Twoja żona, Twój mąż lekarz ma problem,
jeśli Twoja mama, tato, córka czy syn lekarz ma problem**

**PEŁNOMOCNIK DS. ZDROWIA LEKARZY I LEKARZY DENTYSTÓW DOROTA RZEPNIEWSKA
DYŻUR OSOBISTY PEŁNI W PIĄTEK W GODZ. 16.00 – 18.00**

w siedzibie ŚIL – Domu Lekarza w Katowicach

przy ul. Grażyńskiego 49a w pokoju 501;

e-mail: d.rzepniewska@izba-lekarska.org.pl, pelnomocnik@izba-lekarska.org.pl.

Jednocześnie istnieje możliwość KONTAKTU TELEFONICZNEGO
Z BIUREM PEŁNOMOCNIKA

w godzinach pracy Śląskiej Izby Lekarskiej pod numerem
tel. 32 60 44 261 z p. Anną Zadorą-Świderek

LEKARZU! MOŻESZ BYĆ PEWIEN, ŻE TWÓJ PROBLEM POZOSTANIE TAJEMNICĄ!

Twoja rozmowa i współpraca z pełnomocnikiem
nie skutkuje uruchomieniem procedury
z zakresu odpowiedzialności zawodowej i oceną Twojej niezdolności do pracy.

PODEJMIJ DECYZJĘ ZANIM INNI ZADECYDUJĄ ZA CIEBIE...

szukam pracy

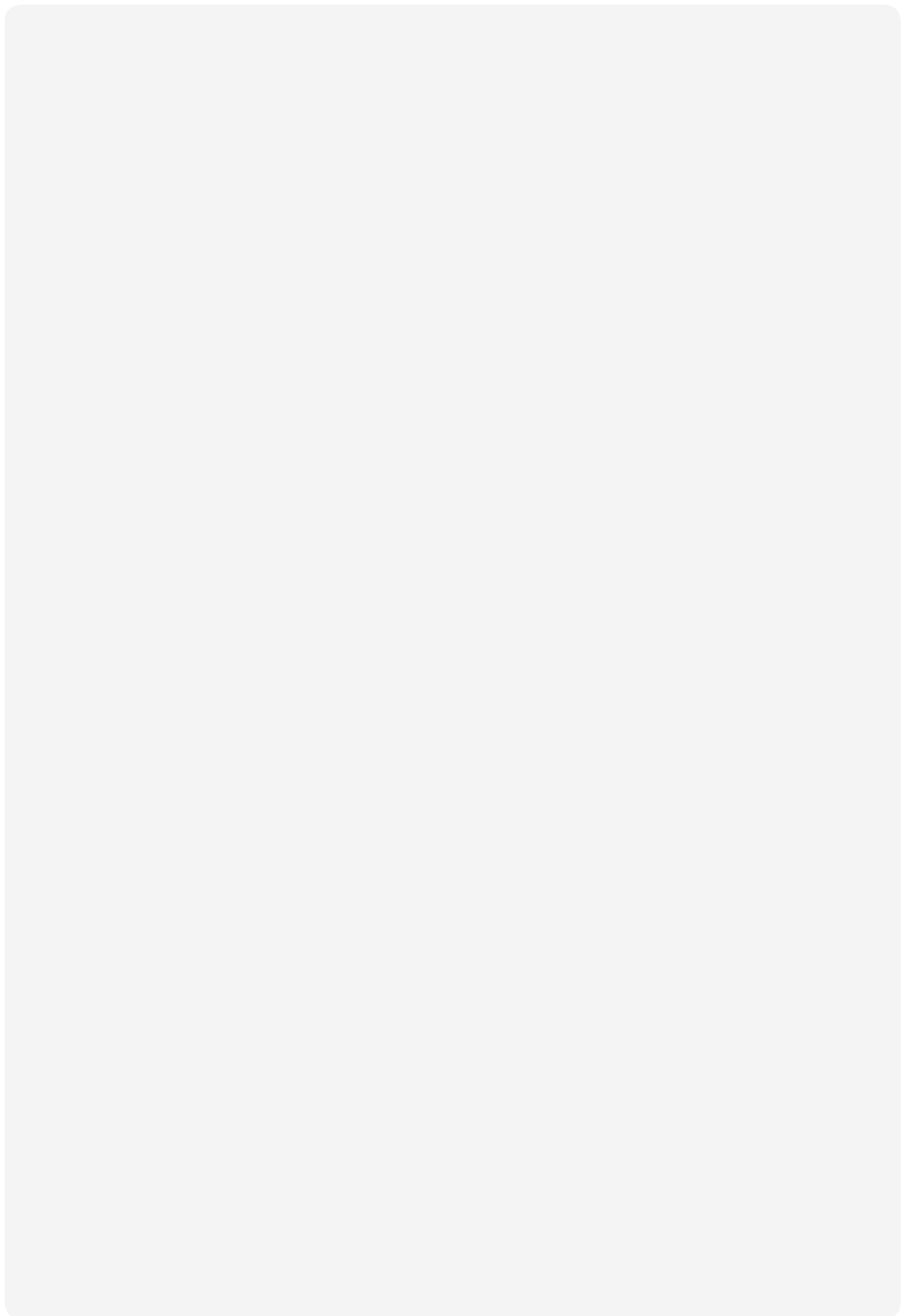
Lekarz otolaryngolog i lekarz medycyny pracy szuka dodatkowego zatrudnienia w Tychach i najbliższej okolicy; tel. 604 544 204

Endokrynolog i ginekolog podejmie pracę w godzinach rannych i popołudniowych; tel. 502 568 844

Specjalista okulista szuka pracy na terenie Śląska; tel. 32 724 04 10 (po godz. 19.00)

Stomatolog z I^o specjalizacji ze stomatologii ogólnej i swoją działalnością, szuka pracy w Bytomiu i okolicach; tel. 697 098 713

Lekarz stomatolog z 12-letnim stażem pracy w kraju i za granicą szuka pracy (NFZ i prywatnie) na terenie Raciborza, Rybnika, Wodzisławia Śląskiego, Jastrzębia Zdroju; tel. 519 375 605; e-mail: ar1973@interia.pl

Reklama w Pro Medico:

Wypełniony druk zlecenia ogłoszenia/reklamy lub dodatku w formie wkładki prosimy przesłać faksem 32 60 44 257 lub e-mailem (b.blecharz@izba-lekarska.org.pl), następnie przesłać pocztą oryginał zlecenia na adres Śląskiej Izby Lekarskiej.

W przypadku, gdy zleceniodawca chce otrzymać kopię zlecenia podpisaną przez reprezentantów ŚIL, prosimy przesłać pocztą dwa egzemplarze wypełnionego zlecenia. Zlecenia ogłoszenia/reklamy lub dodatku w formie wkładki można również dokonać osobiście w siedzibie ŚIL (VI piętro) w godzinach pracy Izby.

Warunkiem zamieszczenia reklamy/ogłoszenia w piśmie jest dokonanie przedpłaty i przesłanie dowodu wpłaty na nr faxu 32 60 44 257. Bezpłatnie zamieszczane są ogłoszenia lekarzy i lekarzy dentyków poszukujących pracy. Szczegóły i formularze: http://www.izba-lekarska.org.pl/268-zlecenia_reklamy

ProMedico

Wydawca: Śląska Izba Lekarska w Katowicach
Nakład 14 000 egzemplarzy. ISSN 1232-8693

Redaktor naczelny: Żywiśław Mendel, zastępca redaktora naczelnego: Grażyna Ogródowska, redaktor: Anna Zadora-Świderek, Joanna Wójcik.

Adres redakcji: „Pro Medico”, ul. Grażyńskiego 49a, 40-126 Katowice, tel. 32 60 44 260, fax 32 60 44 257,

e-mail: biuletyn@izba-lekarska.org.pl; www.izba-lekarska.org.pl

Opracowanie graficzne, skład i korekta: Wydawnictwo KA, Tarnowskie Góry, ul. Opolska 23 c. Druk: Mikopol

Reklamy i ogłoszenia: Bogusława Blecharz. **Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń i reklam.**

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów. Data zamknięcia numeru: 30 listopada

Materiały prasowe do następnego numeru przyjmujemy do 7 stycznia 2016 r., reklamy – do 5 stycznia

Dla wszystkich lekarzy zrzeszonych w ŚIL w Katowicach pismo bezpłatne.

Okładka: fot.: *Obraz licencjonowany przez Depositphotos.com/Drukarnia Chroma*

